

“Bewogen levens, scherpe portretten”

**Levensverhalen van een aantal bewoners
van de Prins Hendrik en Agnes Stichting, Egmond aan Zee**

Colofon

omslagontwerp	Michelle Peeters
samenstelling	Deuxbleus-fotografie
fotografie	Michelle Peeters
grafische verzorging	H. Geelen
teksten	Michelle Peeters
e-mail	info@deuxbleus.nl
website	www.deuxbleus.nl
telefoon	+31 6-4454 8759

Eindhoven, september 2012

Voorwoord

Een aantal bewoners van de Prins Hendrik (het voormalig rusthuis voor oud-zeelieden) en de Agnes Stichting in Egmond aan Zee zijn op bijzondere wijze op de foto gezet. Daarnaast zijn de verhalen en bijbehorende foto's van de geïnterviewden verzameld om tot samenstelling van dit boek te komen.

Het paleisachtige witte gebouw van de Prins Hendrik Stichting, was tot het jaar 2000 een nationaal tehuis voor oud-zeelieden, compleet met een zeemanscafé dat nog steeds bestaat. Maar de tijd dat de Stichting-mannetjes in hun zwarte uniformen op een bankje zaten, is al lang voorbij. Het waren mannen uit het hele land die de zeeën hadden bevaren, van bakmaat tot kapitein en zo bleven ze zich soms ook bij Prins Hendrik gedragen. Nu kunnen ook landrotten hier ankeren. De Prins Hendrik Stichting, dankt zijn naam sinds 1874 aan zijn beschermheer prins Hendrik. Hij was de broer van koning Willem III met de bijnaam Hendrik de Zeevaarder.

Nieuwbouw

Zelfs het koninklijk huis betaalde vele jaren mee en ook zeevarenden. Als zij straf verdienden aan boord, moesten ze geld in de pot voor de Prins Hendrik Stichting stoppen. In 1937 kwam er nieuwbouw en die is onlangs in stijl uitgebreid. Het heet nu Zorgcentrum Prins Hendrik maar in het dorp zal het wel altijd 'de Stichting' blijven. Een gastvrij gebouw waar je nog volop de sfeer proeft van de zeven zeeën. Bij de receptie is een boekje te koop over de geschiedenis.

Zorgcentrum Agnes heeft van oudsher een religieus karakter. Vroeger werd een deel van de zorg verleend door de Rooms Katholieke zustercongregatie De Kleine Zusters van de Heilige Jozef. In zorgcentrum Agnes woont nog steeds een aantal van deze zusters. Er is ook nog steeds een kapel in huis, waar iedereen welkom is.

Inhoud

Jan van Erkelens – 1918	9
Ouders en jeugd	10
Angsten	11
Marionetten en voorstellingen	11
Huwelijk	12
Artistieke vrienden	13
Een eigen huis	14
Docent creatieve handvaardigheid	14
Succes.....	14
Wachtgelder	15
Nieuwe partner	16
Dromen	18
Overlijden van Nel.....	18
Tachtig jaar!.....	19
Het pad naar de sjamaan	19
Vrede	19
Uit elkaar	20
Terug naar Holland	20
Het afscheidsfeest	21
Afscheid in de aardappelkelder	22
Zuster Melitia (Vera Buijsman) – 1930	25
Zusternaam.....	26
Verpleegstersopleiding, doorgangshuizen en chirurgische mannenafdeling.....	26
Docente kraamzorg	26
Vroedvrouwenopleiding in Londen.....	26
Kenia.....	27
Begraven	29
Besnijdenissen.....	29
Malaria	30
Wil je de hele wereld redden?	30
Door dievegge en met de dood bedreigd.....	31
Hongersnood en reuma, einde Afrika.....	31
Liliane fonds	31
Terug naar Kenia.....	31

60 jaar zuster	31
In 2004 nog een keer terug naar Kenia	31
E-mail	32
Hr. Kleverlaan – 5 april 1921	35
Verzet	35
Loopbaan in het leger	36
Lang Verbandakte	37
KMS in Weert.....	39
Aldershot	39
Inschepen op de Alcantara.....	39
Malakka	40
Eindelijk naar de archipel	43
Manado, Militaire Politie.....	44
Terug naar Nederland	46
Gezinssituatie	46
Goede vrienden verloren	48
Belangrijk VN-lid nodigt hem uit	48
Schamele compensatie en levenservaring	49
Huldiging veteranen.....	49
Hr. Romar - 1921.....	50
Eén van de eerste supermarkten van Nederland	51
Altijd maar werken..	51
Oorlog en onderduikadres.....	52
Bijna verpletterd door knotwilg.....	52
Auto ingebouwd in bunker...	52
E. Romar en zonen	53
Groenten- en fruithandel in Limburg	53
Zorgcentrum Prins Hendrik	54
Verschillende huizen, hobby's en reizen	54
BMW	55
Hr. Tjeertes - 1929.....	58
Stamboom	59
Duinen vol met Duitse mijnen	63
Kok aan boord	64
TBC en einde vaarcarrière	64
Gereformeerd en 'niks'.....	65

Geen zeemanshuwelijk!.....	65
Gezinssituatie	65
Geloofskwestie onderling opgelost	66
Hoogovens, pensioen en overwinteren in Portugal.....	66
Weerzien New York.....	67
DKW	68
Verenigingsleven.....	68
Postbezorger	68
Zuster Desideria (Toos Boeters) - 1926	71
Zusternaam.....	72
Ingetroden bij de Clarissen in Tilburg	72
De Kleine Zusters van de H. Joseph in Heerlen	72
TBC.....	73
Z-verpleging.....	73
Opening drugspastoraat op de Amsterdamse Wallen	74
Opvang prostituees in Miriamhuis	75
Nooit geoordeeld, nooit pogingen gedaan ze te veranderen	75
Anja Joos	76
Agnes in Egmond aan Zee	76
Levensbeschouwingen.....	76
Hr. (George) Hooijschuur – 18 oktober 1930.....	79
Fries bloed	80
Twee echtgenotes, twee dochters en een zoon	80
Opknappen oude vrachtschepen	82
Oorlog	82
Eigen wegenbouw- en bestratingsbedrijf.....	83
Hobby's	86
Frans Storm (oud-zeeman) - 1942	87
Eens zeeman, altijd zeeman.....	88
Tatoeages maken zeeman pas zeewaardig	88
Vuurtorenwachter op eilandje in British Columbia.....	88
Terugkeer naar Nederland en overlijden vader.....	90
Eindelijk varen.....	90
Schip aangevallen tijdens Iran-Irak oorlog	90
‘In elk stadje een ander schatje’	91
Popeye-look en filmster-ambities	91

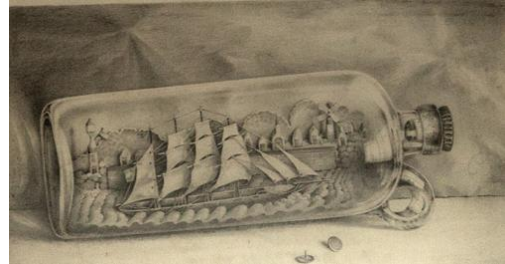
Roken en drinken hoort erbij.....	92
Bos en Lommer en laffe aanval	92
'Shoot them!'.....	92
Darkroom.....	93

Jan van Erkelens - 1918

Ouders en jeugd

Hij is geboren in Den Helder als zoon van Cornelis en Cornelia van Erkelens. Zijn vader diende vanaf zijn zestiende bij de marine en was matroos tweede klas aan boord van het pantserdekschip Friesland. Hij had een driemaster op zijn borst laten tatoeëren. Met een dergelijk zeilschip was hij naar Zuid-Afrika gevaren. Dat zeilschip heeft hij in het klein nagemaakt en in een fles gestopt. Hij moet erg handig met zijn vingers zijn geweest.

Zijn moeder (een onecht kind, wat in die tijd een groot schandaal was) moest voor haar ziekelijke moeder zorgen en de kost verdienen toen ze zelf nog maar acht jaar oud was. Toen haar moeder overleed toen ze nog maar vijftien jaar oud was heeft de kerk haar op geen enkele manier geholpen. Armoede trof natuurlijk! Ze heeft een baantje gezocht en gevonden als dienstmeisje voor dag en nacht. Wie haar vader was, moet toen wel bekend geweest zijn. Hij stond op straat te kijken toen zijn dochter in 1905 in het huwelijk trad met Cornelis van Erkelens.

Toen zijn vader om gezondheidsredenen werd ontslagen uit de marine begon hij, na een korte periode als schuitemaker in Noord-Scharwoude, in Alkmaar een nieuw leven als pakhuis- en wijnkopersknecht. Hun eerste kind, zijn oudste zus Nel, werd in 1906 geboren, zijn broer Kees in 1913 en hijzelf in 1918. Daarna kwam er nog een tweeling: Tine en Ger. Toen er onverwachts na Tine nog een tweede kind ter wereld kwam, viel zijn vader flauw. Hij wist even niet meer hoe hij met zijn bescheiden inkomen voor zoveel kinderen zou kunnen zorgen.

Zijn moeder ging helemaal mee in het socialisme van zijn vader. Zij had kritiek op de katholieke kerk, omdat die de rijken voortrok boven de armen. Een keer heeft ze die zwartrokken weggejaagd, toen die haar probeerden over te halen weer naar de kerk te gaan. Zo werd zij overtuigd socialiste.

Ze las ergens dat het voor een kind zo belangrijk was om een eigen plek of een eigen kamertje in huis te hebben. Hij had boven op zolder al een hoekje voor zichzelf gemaakt van een oude kist met een stoelzitting erop en een rand van gordijnstof. Dankzij zijn moeder kreeg hij een eigen kamertje. Zijn zuster Nel stond de helft van haar slaapkamer af en de kamer werd verbouwd en in tweeën gedeeld.

Hij had nu echt zijn eigen plekje en stroomde regelmatig vol van geluk. Dat had te maken met het schilderen en het maken van marionetten, iets wat hij al toen regelmatig deed.

Angsten

Hij moet vroeger een echte drein zijn geweest. Voor straf stopte zijn moeder hem weleens via een luik in het donker onder de vloer. Hij was sowieso een kind met angsten. Als hij schreeuwend wakker werd hield zijn zus Nel hem troostend in haar armen. Toen hij later marionetten maakte, kon hij zijn angsten vorm geven en erover heersen.

Marionetten en voorstellingen

Op zijn vijftiende kreeg hij een boekje in handen van Otto van Tussenbroek. Daarin stonden 56 poppen van zijn broer Harry afgebeeld. Harry van Tussenbroek was geïnspireerd geraakt door poppen en maskers uit het Verre Oosten. Hij maakte fantastische gestalten die niet konden bewegen, maar die hem wel raakten. Drie jaar daarna kwam hij in contact met de poppenspeelster Grietje Kots die hem het belang van beweeglijkheid leerde. Vervolgens begon hij zelf grote marionetten te maken met een voor zijn gevoel sterk magische, symbolische werking. Hij werd rond die leeftijd door geesten achtervolgd die in zijn donkere slaapkamer om hem heen zweefden. Om zijn angst te overwinnen besloot hij deze geesten vorm te geven in marionetten. Zo ontstond onder meer de Moerasgeest, een van zijn meest geliefde marionetten. Ook had hij gestalten zoals 'Zita de waarzegster' gemaakt, die meer als helper geesten waren te beschouwen. Door vanuit een innerlijke behoefte zijn angsten een gezicht te geven heeft hij zich ervan kunnen bevrijden.

Foto: Pieter Blik. Met twee van zijn marionetten, de Moerasgeest en Angst in het Heilooërbos

Zijn allereerste voorstelling met solomarionetten heette 'De Toverspiegel' en bevatte veel tekst op rijm. Het begint met de tovenaar die ons probeert terug te voeren naar de kindertijd toen alles nog een wonder was. Daarna kwam zijn eigen fantasiewereld tot leven.

Want zie... ik strooi wat toverpoeder door de zaal en wie een snuifje opvangt, gelooft het allemaal.
Let op ... het ogenblik is aangebroken, de gongslag luidt, dan komen reeds de spoken, elven en kabouters, demonen, geesten, griezelgestalten, wondere waterbeesten.
Let op... zij komen bij ons binnen, het bonte spel gaat thans beginnen.

Later noemde hij zijn theater de Toverspiegel en dit marionettenspel 'Vreemde nacht.'
Aan het eind van het spel zegt de Toveraar:

Weg zijn de elfen en de spoken, de betovering is weer verbroken.
De werkelijkheid neemt ons weer in bezit, mij en ook U die rustig op uw stoelen zit.
Maar worden de zorgen u soms te zwaar, illusieland staat altijd klaar.
Zorgen bevrijdend, gelukkig leven, daar zult u bij ons van verzekerd wezen.
Ik groet u allen, de hand aan mijn hoed, adieu, vaarwel, het ga U goed.

Huwelijk

Op de MULO leerde hij Riek Habiecht kennen. Ze zaten bij elkaar in de klas. Hij was echter geen studiebolk en vertrok al snel naar de ambachtsschool om het vak van huisschilder te leren. Daar ontdekte de docent Harmsen zijn tekentalent. Riek werkte na de MULO als dienstmeisje bij dominee Kuiper en zijn vrouw. Hij had een oogje op Riek en fietste langs als ze op het balkon kleedjes stond uit te kloppen. Zo is het aangeraakt. Hij was aanvankelijk secretaris van de NBAS (Nederlandse Bond voor Abtinent Studerenden). Riek kwam uit een rood gezin en was lid van de AJC (Arbeiders Jeugd Centrale). Hij is daar ook lid van geworden. De kindergroepen bij de AJC werden 'de Rode Valken' genoemd. Met Riek had hij de leiding over een koppel: "De Klimop".

Nadat ze vijf jaar verkering hadden gehad zei dominee Kuiper: 'Wordt het niet eens tijd dat jullie gaan trouwen?' Dat was in 1943, midden in de oorlogsjaren. Op 8 december 1943 zijn ze getrouwd. Ze waren een leuk stel: Jan en Riek.

Ze gingen eerst boven de garage wonen van het huis van zijn broek Kees die tijdelijk in het buitenland zat voor zijn werk bij de Bataafsche Petroleum Maatschappij. Daarna kwam er aan de Westeweg in Heiloo een huis vrij dat illegaal bewoond was. De vrouw die erin woonde was zo woest over haar gedwongen vertrek dat ze het huis in grote puinhoop achterliet en ze eerst enorm moesten opruimen.

Kinderen

Ze kregen twee kinderen: Ernst werd in 1948 geboren en Herbert in 1952. Dat was een heerlijke tijd in zijn leven. Riek was apetrots op haar kinderen en had alles voor ze over. Ze hadden burens die over een tv, een auto en zelfs over een zeilboot beschikten. Ze werden dikke maatjes en zaten dan ook regelmatig bij hen tv te kijken.

Artistieke vrienden

Hij kreeg een tekenopleiding aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam. Dat was nog in de oorlog. Later behaalde hij de akte handtekenen en decoratief tekenen en volgde hij 2 jaar lang lessen bij mevrouw Engelen Reitsma-Valenca te Bergen. Hij werkte na de oorlog bij de Verenigde Blikfabrieken (Verblifa) die eerst in Dordrecht, vervolgens aan het Damrak in Amsterdam en later in Krommenie gevestigd waren. Hij probeerde ook zijn naam als marionettenspeler te vestigen. In de beginfase hielpen Rieken zijn zwager Frans Rotteveel hem met het theater de Toverspiegel.

Op een verregende namiddag in 1954 stond er bij hen een jongen op de stoep die hem zijn marionetten wilde laten zien. Hij heette Henk Boerwinkel, was een jaar of zeventien en bijzonder geïnteresseerd in zijn werk. Hij liet Henk zijn grote solomarionetten zien: de Moerasgeest, Maan en Sterren, de Vlam. Hij was er zo door betoverd dat hij meteen poppenspeler wilde worden. En het is hem nog gelukt ook beroepspoppenspeler te worden. Later heeft hij samen met zijn vrouw Ans het Figurentheater Triangel opgericht en is daarmee wereldberoemd geworden. Ze raakten bevriend en hij zorgde dat Henk bij de Blikfabrieken zijn eerste baantje kreeg. Hij werd de chef van Henk. Ze voerden tijdens het werk vele gesprekken over het poppenspel. Hij ontmoette tevens Rie de Boer in 1956. Ze was meteen gek van marionetten en werd zijn assistente. Ze hebben samen veel opgetreden voor kinderen. Hun grootste succes werd 'Barendjes grote avontuur'.

Moerasgeest

De grote Tovenaar

Een eigen huis

Zijn vader overleed in 1959 aan reuma. Hij was erbij op zijn sterfbed en het was een mooie belevenis, er was geen sprake van strijd. Een paar dagen nadat hij gestorven was zag hij hem ineens bij de keukendeur staan. Hij raakte hem aan en dat voelde koud. Hij zei tegen hem: 'Je bent toch gestorven? Je moet gaan.' Toen verdween hij. Kort daarop heeft hij het huurhuis waarin ze woonden gekocht voor 6000 gulden. Daarmee had hij de vrijheid de plek naar eigen smaak in te richten. Hij besloot er een atelier in te bouwen.

Docent creatieve handvaardigheid

Zijn werkzaamheden bij Verblifa liepen ten einde en hij moest op zoek naar ander werk. Hij ging op zijn 47^e het onderwijs in. Hij werkte onder meer bij de Centrale Technische School Zaanstreek in Krommenie. Hij behaalde de akte NO decoratief tekenen en werd leraar creatieve handvaardigheid voor jongens van de ITO (Individueel Technisch Onderwijs) - en brugklassen. Het ging hierbij om leerlingen die extra begeleiding nodig hadden. Het werk was zeer inspannende en daardoor had hij minder tijd over voor voorstellingen met zijn theater De Toverspiegel. We ging hij meer verdienen zodat ze met vakantie naar het buitenland konden (voorheen gingen ze altijd naar strand Noord in Egmond aan Zee). Drie jaar lang zijn ze naar natuurvriendenhutten in Zwitserland geweest. Riek had de slechtste schoenen van alle vier. De eerste keer maakte ze terugwandeland van de Rosenlauigletsjer een schuiver. 'Ik ga nooit meer naar dit rotland toe,' mopperde ze. Maar ze is toch nog twee keer meegegaan.

Succes

Hij bleef optreden met Rie de Boer en ook met succes. In november 1969 schreef de Alkmaarsche Courant over hem:

'Jan van Erkelens is sinds een aantal jaren een bekende figuur geworden in het artistieke schijnwereldje van de marionettenkunst. Hij is lid van de Nederlandse Kring van Poppenspelers. In dit milieu kent iedereen hem als een man die aan de touwtjes trekt'.

Aan het werk met Rie de Boer

Wachtgelder

Ernst en Herbert gingen min of meer tegelijk het huis uit. Ernst ging in Amsterdam op kamers wonen voor een stage elektrotechniek. Hij ontmoette in Amsterdam Ineke Casemier die zijn vrouw zou worden. Herbert studeerde wis- en natuurkunde. Zelf werd hij langzamerhand te oud voor de lessen creatieve handvaardigheid die hij gaf. Hij was jarenlang aan diverse scholen verbonden geweest. Vanaf zijn zestigste

verjaardag ging hij met vervroegd pensioen, omdat hij de drukte van vooral die jongens met buitenlandse ouders niet meer aankon. Hij had altijd een fijne band met zijn leerlingen gehad en hij probeerde hen ook bij te brengen dat je je via creatieve expressie van trauma's kunt bevrijden. Ook heeft hij in het onderwijs vrienden voor het leven gekregen.

Hij vond het in die jaren moeilijk om met Riek om te gaan. Nu de kinderen uit huis waren, hadden ze eigenlijk nog maar weinig dat hen aan elkaar bond. Hij ging altijd alleen op vakantie, omdat zij tegen al dat reizen opzag. Als hij dan na enkele weken weer thuiskwam, was het enige wat ze zei: 'Oh, ben jij daar weer?' Hij had toen niet de moed bij haar weg te gaan. Ze kregen hun eerste kleinkinderen via Ernst en Ineke (Remko en Nicole) en konden opgaan in hun rol als opa en oma.

Ondertussen maakte hij in zijn atelier nieuwe marionetten. Black Beauty was gebaseerd op de bekende stripteasedanseres Josephine Baker. Ze kon op het toneel haar bh-tje laten vallen en ook nog het lapje voor haar kruis. De kinderen waren wel verrast deze kant van hun vader te zien.

Ondanks de kleinkinderen voelde Riek zich in die tijd erg eenzaam. Het stoorde haar dat ze zo achteraf woonde zonder uitzicht op de Westerweg. Daarom stemde hij erin toe om te gaan verhuizen. Ze kwamen in Alkmaar terecht, een veel minder mooie plek, maar wel met uitzicht op het straatverkeer. Hij had nu geen eigen atelier meer, de zolder werd zijn nieuwe werkplek.

Nieuwe partner

Zoon Herbert trouwde in oktober 1981 met Loes. Het jaar daarop werd David geboren, zijn derde kleinkind. Herbert was aan het promoveren in de theoretische fysica. Hij was erg trots op hem toen hij in mei 1984 zijn proefschrift verdedigde in de Spuikerk.

Zoon Herbert

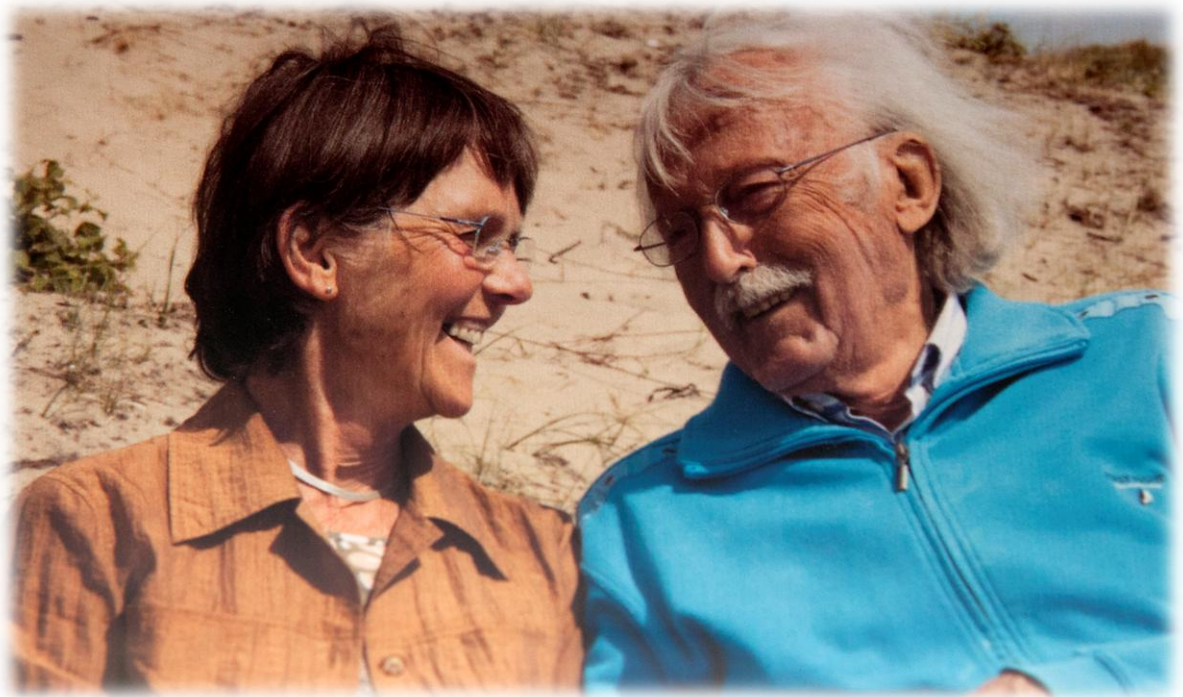

Met zoon Ernst

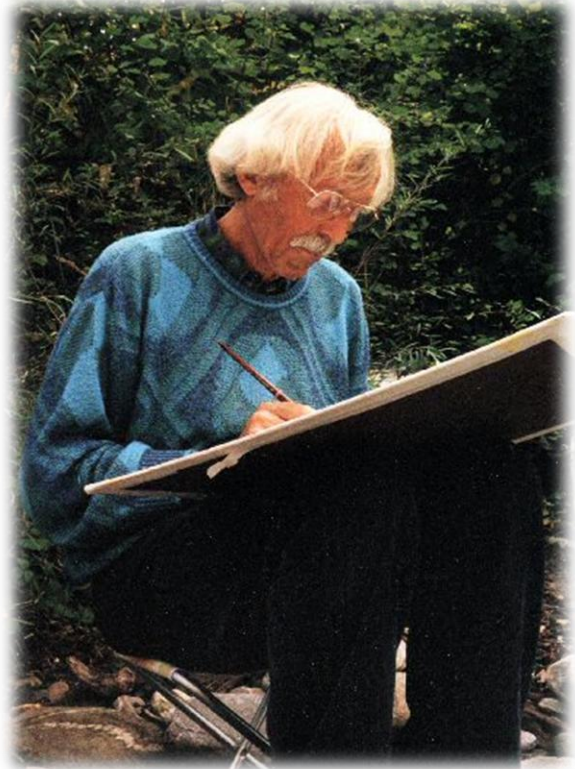
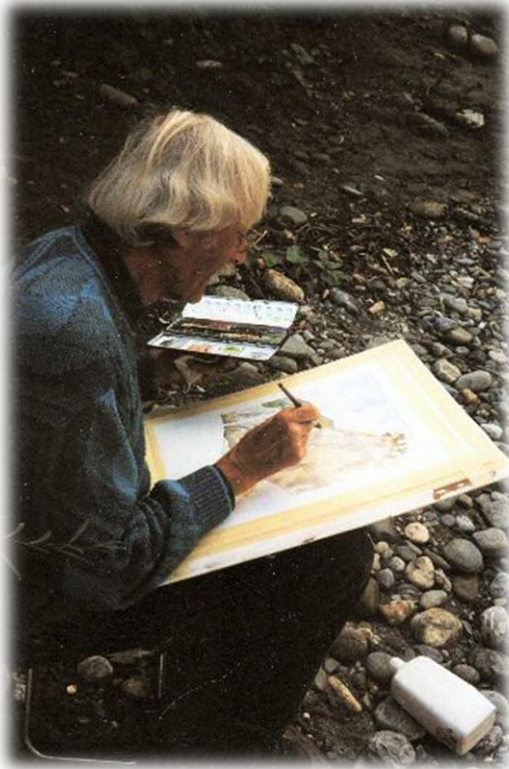
Hij gaf hem een ets waarop een uitzicht vanaf de duinen op Schoorl zichtbaar is en schreef een heel verhaal over de vreemde dingen die Herbert vroeger had gedaan die met getallen of met de aardbol te maken hadden. Bij al die dingen was er bij Riek en hem vaak de vraag opgekomen wat er toch uit dat kereltje zou groeien. Ze dachten werkelijk dat hij nu zijn bestemming had bereikt. Enkele maanden later bereikte hen

echter het slechte nieuws dat Herbert en Loes gingen scheiden. Bovendien koos Herbert er toen voor de wetenschap te verlaten en de journalistiek in te gaan. Het was een zware tijd voor hem, ook omdat Loes zwanger was van zijn vierde kleinkind. Het werd een meisje, Laura genaamd.

Door dit alles veranderde er iets in hem. Hij had altijd in huwelijksstrouw geloofd en het was een hele schok voor hem om zo van nabij een echtscheiding mee te maken. Zelf was hij niet van plan om Riek in de steek te laten. Echter, toen hij in de zomer van 1985 in Zwitserland verbleef, raakte hij daar tot over zijn oren verliefd op Frieda. Hij was zo gelukkig met haar dat hij direct bij haar wilde gaan wonen. Hij liet Riek in Alkmaar achter en ging tijdelijk in Egmond aan Zee bij Dirk en Lien in een huurhuisje wonen. Zoon Herberg had inmiddels ook een andere partner gevonden, Inge. Hij had nooit gedacht dat hij zich op zijn 67^e zo kon laten gaan. Hij was zo verschrikkelijk verliefd.

Het besluit om naar Zwitserland te gaan is heel belangrijk voor zijn ontwikkeling geweest. Ze gingen wonen in het wijndorp Malans in de buurt van Landquart met een prachtig uitzicht op het dal van de Rijn en op de bergen. Daar heeft hij nog wel nieuwe marionetten gemaakt, maar hij ging zich vooral toeleggen op het maken van aquarellen in de bergen. Zijn schildersnatuur werd enorm aangesproken door het prachtige bergland om hem heen en door de wisseling van de seizoenen die daar veel sterker is dan hier. Frieda stopte met het werk dat zij altijd als secretaresse had gedaan. Ze gingen samen cursussen Reiki volgen. Door Frieda kwam hij op het spirituele pad terecht. Hij volgde daarna nog cursussen 'ontwikkeling van mediumschap' en maakte wonderbaarlijke dingen mee.

Aan het werk in de Zwitserse natuur

Dromen

Frieda en hij zijn zo'n 17 jaar lang bij elkaar geweest. Hij hield al die tijd in Alkmaar een eigen woning aan, zodat hij zijn familie en vrienden in Nederland gemakkelijk kon opzoeken. Hij was ook niet van plan om Zwitser te worden. Hij verdiende in Zwitserland wat bij met het geven van cursussen 'marionetten maken' en met de verkoop van aquarellen. Regelmatig hij exposities in de omgeving van Landquart. Hij heeft veel aquarellen gemaakt, maar ook etsen, bijvoorbeeld van het bergdorpje Fanans. Hij maakte nieuwe vrienden en had ook een goed contact met de kinderen van Frieda. Hij was aan een heel nieuw leven begonnen. In Zwitserland kwam hij ook tot zichzelf, wat blijkt uit zijn dromen waarin een hele mooie en vredige sfeer spreekt en waaruit zijn eigenlijke bestemming in het leven naar voren kwam.

Overlijden van Nel

Zijn oudste zus Nel overleed in 1997 op 92 jarige leeftijd. Hij was dat jaar al veel in Nederland omdat ze ernstig ziek was. Op haar sterfbed bekende ze nooit gelukkig te zijn geweest. Ze had altijd voor hun ouders gezorgd en was daarna nog 27 jaar alleen geweest. Ze was zeer eenzaam geweest. Het was voor hem een verrassing dit van haar te horen. Hij is blij dat hij haar op haar sterfbed nog heeft kunnen zeggen dat familieleden en vrienden en hijzelf veel van haar hielden. Toen hij dat gezegd had zag hij haar gezichtsuitdrukking veranderen en een verwondering en blijdschap over haar komen. Dit maakte ook hemzelf erg gelukkig.

Tachtig jaar!

Zijn tachtigste verjaardag heeft hij in Nederland gevierd met een etentje in Alkmaar. Al zijn vrienden en familie (hij had inmiddels zes kleinkinderen) waren er.

Het pad naar de sjamaan

In oktober 1999 opende hij een tentoonstelling van zijn werk in galerie Planaterra in het Zwitserse Chur. Het ging om 25 aquarellen die hoofdzakelijk in het dal van de Rijn en in het nabijgelegen Prätigau ontstaan waren. In de Bündner Zeitung stond een mooie foto van hem. Op die foto zie je dat hij nog steeds omringd was door marionetten: de Moerasgeest, Jodocus met de gele neus en kabouter Tinteltje. Zoon Ernst is een paar keer bij een opening van een expositie aanwezig geweest. Dan vertrok hij 's avonds met de auto uit Nederland om de volgende dag helemaal kapot in Malans aan te komen.

Het heerlijkst vond hij het om te schilderen in de bergen. Zijn innerlijke wereld kon hij op deze wijze echter niet weergeven. Toen hij echter het boek 'Het pad naar de sjamaan' van Olga Kharitidi las werd hij hierdoor zo enorm aangesproken dat hij meteen een reis wilde boeken naar het Altai-gebergte om die bijzondere streek in Siberië te ervaren. Zijn zoons hebben hem dat gezien zijn leeftijd echter afgeraden. Dus heeft hij toen zelf maar een sjamaan gemaakt, een prachtige marionet.

De Sjamaan

Met deze pelgrim won hij in de jaren zestig de 2^e prijs in een wedstrijd van Libelle

Vrede

In Zwitserland maakte hij heel andere marionetten dan vroeger. Hij had geen last meer van de angsten die hem ooit hadden achtervolgd. Hij heeft een Zeemeermin gemaakt die net zulke mooie ogen heeft als Frieda. En hij werkte aan de marionet Vrede. Beide marionetten zijn in Zwitserland gebleven. Toen hij met marionetten begon, was het 1933 en kwam Adolf Hitler in Duitsland aan de macht. Je kunt je die

tijd nu niet meer voorstellen. Zijn broer Ger zat in het verzet en zorgde ervoor dat joodse mensen die in Noord-Holland ondergedoken zaten genoeg te eten hadden dankzij voedselbonnen die eerder van de Duitsers waren gestolen. Het mooiste van de oorlog was toen de vrede in aantocht was. Vlakbij het huis van zijn ouders was een voetbalveld met tribunes. Toen ze hoorden dat er voedseldroppings kwamen, ging iedereen de tribunes op. Dan zag je de vliegtuigen van de Engelsen overkomen. In de verte strooiden ze meel en blikken met kaakjes uit op het vliegveld bij Bergen. Bij de mensen op de tribunes stroomden de tranen. Dat brood van dat meel, wittebrood, werd aan hen uitgedeeld. Het werd Zweeds wittebrood genoemd.

Uit elkaar

Hij voelde zich na zijn 82^e nog vitaal, maar zijn vergeetachtigheid begon hem steeds meer parten te spelen. Frieda had het daar maar moeilijk mee en langzamerhand groeide bij hen het idee om uit elkaar te gaan. Hij bleef steeds langere perioden in Alkmaar om zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen te kunnen zien.

Terug naar Holland

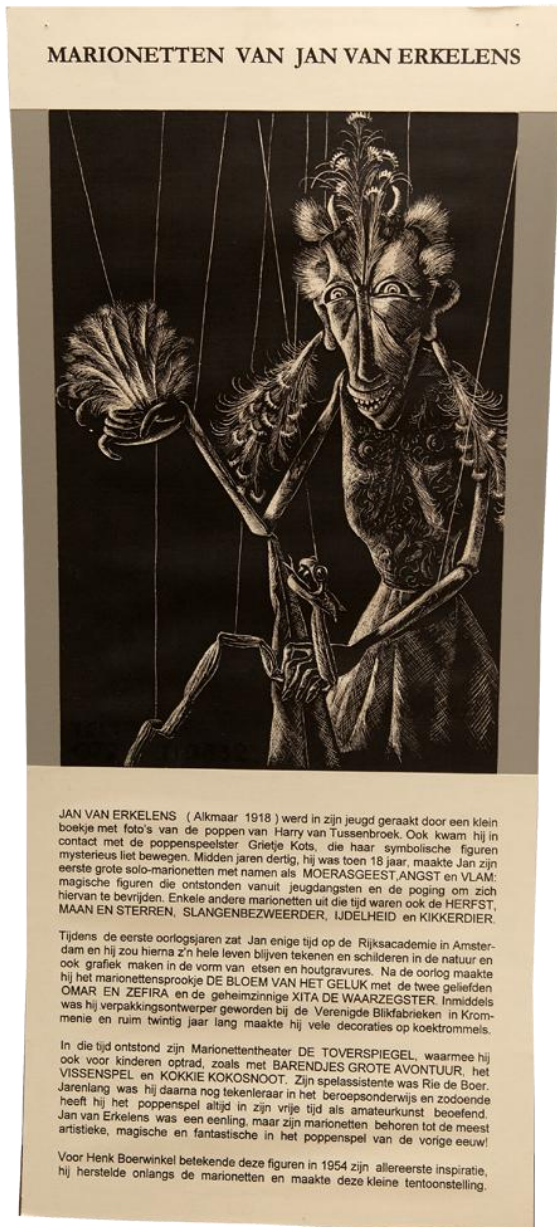
Ergens in 2004 reed zoon Ernst naar Zwitserland toe om hem met wat spullen op te halen. Hij ging toen in Alkmaar op een hofje wonen. Daar is er weinig meer uit zijn handen gekomen, op de Sjamaan na. Hij schilderde nog wel, onder meer in het Heilooërbos, maar hield ook erg van lezen en daarnaast verdiepte hij zich in de wereld van de Maya's. Hij voelde zich verbonden met de volkeren die net zoals hijzelf een band met de geestenwereld hebben.

Nu hij weer in Alkmaar was kon hij vaker naar Riek toegaan die eerst op een hofje in Heiloo en later in aanleunwoning in zorgcentrum De Loet woonde. Zij noemde zichzelf nog steeds Riek van Erkelens, hoewel zij allang gescheiden waren. In die tijd ging zij geestelijk steeds meer achteruit. Er was jammer genoeg geen zinnig gesprek meer met haar te voeren. Op een gegeven moment moest ze naar een verpleeghuis, iets wat ze niet wilde en waar ze erg opstandig op reageerde. Hij heeft Riek regelmatig in het verpleeghuis opgezocht. Hij was ook de laatste van de familie die haar nog in leven heeft gezien. Op 88 jarige leeftijd overleed ze.

Het afscheidsfeest

Langzaamaan kon hij niet meer goed voor zichzelf zorgen. Pas als hij honger had ging hij eten halen en in zijn kast lagen schone en minder schone kleren door elkaar heen. Hij kon niet op het hofje blijven wonen. Fysiek was hij nog goed. Hij is met zijn buurman Pieter nog tweemaal naar IJsland geweest om er te kamperen. Toch was hij blij dat hij in 2008 naar het zorgcentrum Agnes in Egmond aan Zee kon gaan. Daar kreeg hij een grote kamer, eigenlijk bedoeld voor een echtpaar. Hij had het er meteen naar zijn zin.

Zonen Herbert en Ernst waren inmiddels een afscheidsfeest voor hem aan het organiseren. Het ging om zijn artistieke afscheid na 75 jaar poppenspel. Het feest ond plaats in marionettentheater De Zilveren Maan op landgoed Elswout in Overveen. Poppenspeelster Jeanette Kuiper had de aankondiging van dit afscheid naar een paar kranten toegestuurd. Er werd wel in drie verschillende kranten aandacht aan zijn levensverhaal besteed en op de dag zelf maakte de NCRV opnamen voor het programma 'Man bijt hond.' Voor de pauze lichtte Henk Boerwinkel de betekenis van zijn werk met verschillende anekdotes toe en samen met Ans voerde hij met zijn oude marionetten het spel 'Juffrouw Prillewitz' op, dat gebaseerd is op een sprookje van Godfried Bomans. Na de pauze zorgde Herbert ervoor dat hij nog 1 keer zijn allereerste marionettenspel 'Vreemde nacht' kon opvoeren. Herbert had de tekst van dat spel al jaren lang veilig opgeborgen. Natuurlijk kon hij het niet meer zo goed als vroeger. Op een gegeven moment viel hij van het podium af, midden in den koffer met marionetten. Die marionetten hebben zijn val opgevangen. Ze misten wel enige ogen, maar hij kon het podium weer op en het spel afmaken.

Afscheid in de aardappelkelder

Jan van Erkelens (Foto: Ernst van Erkelens)

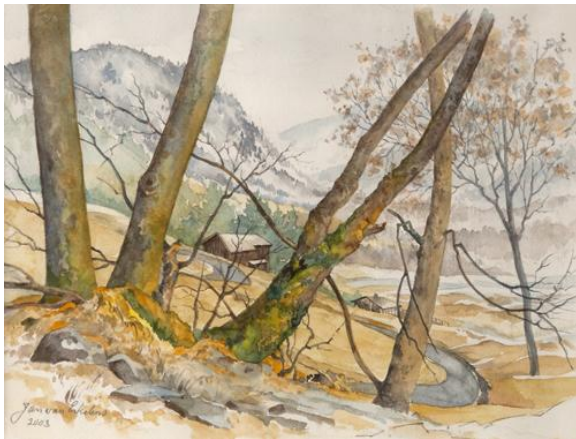
Willem Brand

HAARLEM – De 90-jarige poppenspeler Jan van Erkelens kreeg zondag 18 januari een bijzonder afscheid in de voormalige aardappelkelder op landgoed Elswout. Een plek die Jeanette Kuiper met hulp van aardige aardgeesten tot ondergronds poppentheater Zilveren Maan heeft omgetoverd. Het NCRV-programma Man bijt hond was er ook bij.

Na een carrière van zeventig jaar kwamen de marionetten nog één keer uit de koffer en namen alterego's als Moerasgeest, Vlam, Angst en Herfst het publiek mee op een laatste poëtische reis. Poppenspeler Henk Boerwinkel, die Jans poppen gaat restaureren om ze in 2010 tentoon te stellen op het poppenfestival in Meppel, bracht een ode. In het alchemistische schuurtje in Heiloo ontwaarde de 18-jarige Henk vijftig jaar geleden tussen flesjes, een drukpers en houtgravures een koffer met poppen. Genoemde solomarionetten en kabouters Potje, Wijsneus en Tinteltje maakten zo'n indruk dat Henk ook poppenspeler wilde worden. Leermeester Jan bezorgde leerling Henk een baantje in de blikfabriek van Krommenie, waar hijzelf bloesemdecors voor koektrommels tekende. Tijdens lange wandelingen deelden ze hun poppenpassie. Zondag passeerden enkele anekdotes uit hun jarenlange samenwerking de revue. Zoals toen pop Vlam in een trekkershut onder een gloeilamp zelf vlam vatte terwijl Henk het spel op een blokfluit begeleidde. Of toen Jans gebit in tweeën brak en hij die met Bisonkit lijmde. Na de pauze brengt Jan van Erkelens onder regie van zoon Herbert zijn Toverspiegeltheater tot leven. 'Bij kinderen was hij helemaal in zijn element,' vertelt Herbert, die zich vooral de betoverde sneeuwpop, die maar niet wilde smelten, herinnert.

Zoon Ernst herinnert zich vooral Vlam, die bewoog boven de rode lamp. Een pop die ontstaan was uit een angstdroom van zijn vader. Ernst; 'Via de poppen heeft hij ze beheersbaar gemaakt.'

Aanwezig was ook Rie de Boer die Jan van Erkelens 23 jaar assisteerde en honderden keren met hem optrad. 'Soms hadden we wel drie voorstellingen op een dag. Bij kinderen gingen we improviserend in op wat ze zeiden. Zo hadden we bijvoorbeeld twee apen met wie ze een praatje mochten maken. Jan liep gewoon met de poppen tussen de kinderen maar dat deed ze niks. Zó gingen ze op in zijn sprookjeswereld.'

Zuster Melitia (Vera Buijsman) - 1930

Ze woont al 15 jaar bij Zorgcentrum Agnes in Egmond aan Zee. Ze oogt heel kwiek en is nog op allerlei gebied actief (o.a. voor het kerkenblad) en ze probeert haar medebewoners in alle opzichten te helpen en ondersteunen. Ze is op missie geweest in Kenia. Ze heeft haar opleiding verpleegkunde in Nederland en de vervolgstudie voor vroedvrouw in Engeland gevolgd omdat ze daar veel Engels spreken. Ze wilde altijd al graag op missie (ze was toen al 41). Voordat ze naar Agnes kwam heeft ze een paar jaar in Nijmegen gewoond. Daar klaagden de bewoners enorm over het eten. Zij heeft ze vervolgens over haar ervaringen en de hongersnood in Afrika verteld en ze heeft ze daarna nooit meer horen klagen!

Zusternaam

Ze heet eigenlijk Vera Buijsman. Toen ze op 19-jarige leeftijd intrad in in het klooster kreeg ze een zuster naam. Haar naam werd echter later, toen ze op missie was in Kenia door de Maliyo stammen veranderd in Melitia, wat 'strijder' betekent. Ze wilde van kinds af aan al zuster worden. Naaien lag haar niet. Haar moeder heeft het wel geprobeerd en gaf haar keer op keer op voor een naaiopleiding maar ze bracht er niets van terecht...

Verpleegstersopleiding, doorgangshuizen en chirurgische mannenafdeling

Ze zag een advertentie in de krant staan dat je een verpleegstersopleiding kon doen in Dordrecht. Ze reageerde meteen en werd aangenomen. Voor ze hiermee begon was ze al ingetreden in het klooster.

Ze kreeg een proeftijd van 2 jaar. Er werd verder niet gevraagd naar ervaring of diploma's. Ze deed de opleiding A-verpleegkundige in Purmerend en later de kraamopleiding in Zuthpen. Ze werd vervolgens stante pede naar een doorgangshuis (een tehuis waar ongehuwde meisjes moesten bevallen) in Breda/Ginniken gestuurd. Ze moest zomaar ineens vertrekken. Ze heeft daar niet erg lang gezeten, alle zusters gingen er weg. Ze werd vervolgens naar Roermond gestuurd en moest de chirurgische mannenafdeling (40 bedden) bedienen. Het was er erg ouderwets, de medicijnkast stond gewoon middenin de ziekenzaal! Toen iemand erg ziek werd en op een gegeven moment ging sterven was er geen plek om hem te herbergen (stervenden mochten nooit samen met de overige zieken in één ruimte vertoeven) en dus verplaatsten ze hem naar de badkamer. Zijn bed werd bovenop de badkuip geplaatst... Zij zorgde er naderhand voor dat het bad hier werd verwijderd.

Docente kraamzorg

De overste riep haar op een gegeven moment bij zich. Melitia, je moet gaan doceren! 'Maar ik ben helemaal geen docent!' was haar repliek. Het had geen baat, ze werd pardoes het leslokaal ingeduwed met de aankondiging: ' hier is jullie nieuwe docente!' Ze moest vervolgens meisjes klaarstomen voor het examen kraamzorg. Ze zijn wel allemaal geslaagd!

Vroedvrouwenopleiding in Londen

Vervolgens kwam het aanbod om naar Kenia te gaan. Ze moest hiervoor wel eerst de vroedvrouwenopleiding afronden. Ze had wel een kraamaantekening maar dat was niet voldoende. Ze moest ervoor een jaar naar Londen. De eerste paar maanden mocht ze besteden om het Engels goed onder de knie te krijgen (dat zou in Afrika ook

goed van pas kunnen komen). Het was een goede opleiding en ze heeft alle examens cum laude gehaald.

In Engeland werd ze 'nurse Boisman' genoemd. In het begin realiseerde ze zich niet eens dat zij dat was, ze was al zo gewend geraakt aan haar zuster naam...

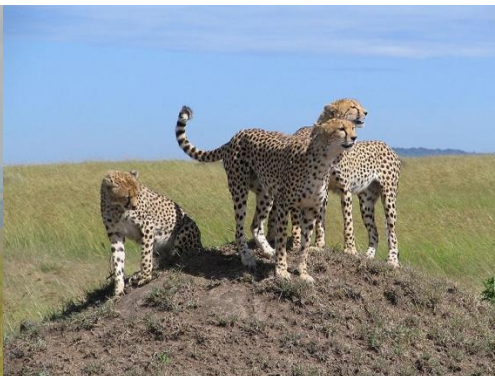
Ze leerde allerlei dingen, o.a. hechten, het zetten van injecties en voelen of een kindje goed lag. Toen ze het (slechts) één keer niet wist, moest de expert erbij gehaald worden. Hij voelde en kon voor het eerst van zijn leven ook niet zeggen hoe het zat. Met haar kennis zat het dus wel goed!

Kenia

In 1971 is ze naar Kenia gegaan. In de rimboe spreken ze echter geen woord Engels, dus aan haar Engelse lessen had ze daar niet zoveel. En natuurlijk werd ze daar meteen weer ingezet om les te geven. Iets waarvan ze zelf vond dat ze het helemaal niet kon. 'Maar ja, als er iemand bij zit die wat kan, die hebben ze nodig en ze zetten je altijd in voor dingen die je niet kent!', aldus Melitia. Ze moest anatomie doceren en soms zelfs wat seksuele voorlichting geven.

Ze is in Kilchores begonnen, waar ze een paar jaar heeft gezeten. Daarna ging ze naar Kiserian (dichtbij Nairobi) waar ze heel veel jaren is gebleven. In 1979 konden de Afrikaanse zusters de polikliniek met kleine kraamkliniek zelf wel runnen en ging zij de rimboe in. Ze zat 80 kilometer van de Masai Mara.

Masai Mara

De Masai Mara is een natuurreservaat in het zuidwesten van Kenia. Het is 1700 km² groot en het is een onderdeel van de Serengeti-vlakte. Een grote attractie voor toeristen is de massale seizoenstrek van de Gnoes en de Zebra's. Binnen het park is een uitgebreid net van onverharde wegen die in de droge tijd door alle soorten auto's te berijden zijn. In de regentijd zijn de wegen zelfs voor een vierwiel aangedreven auto moeilijk begaanbaar. In de Masai Mara zijn verschillende mogelijkheden tot overnachten, van kampeerterreinen tot luxe lodges. Masai Mara ligt op 1500 tot 2100 meter hoogte. Het landschap bestaat voornamelijk uit grasvlakten met daarop af en toe acacia's en rivierbos. Er stromen twee belangrijke rivieren door het park, te weten: de Talek en de beroemde Mara. De meeste regen valt in het noordelijke deel van het park en dat maakt ook dat de dichtheid aan wild van tijd tot tijd flink verschilt. De Gnoes bevinden zich in de regentijd op de uitgestrekte vlakten van de Serengeti. Gedurende de droge tijd trekken ze geleidelijk naar het Noorden. Aan het einde van het droge seizoen zijn ze aangekomen in de Masai Mara, vooral in het groene noordelijke deel. Als de regentijd weer begint trekken de Gnoes weer massaal naar het zuiden en daarbij moeten ze de moeilijke rivier de Mara oversteken, waarbij veel dieren omkomen. De Gnoes worden tijdens deze trek vergezeld door de Zebra's en de Thomsongazelles.

Ze woonde daar samen met een andere zuster echt tussen de leeuwen. Ze hoorde constant leeuwen brullen en was erg bang in het begin. De stammen zeiden echter dat ze al verzadigd waren en dat stelde haar gerust! Ze hadden een buitenpost en je zag er altijd veel wildlife. De burens hadden maisvelden en op een gegeven moment hoorden ze iets en kwam er een kudde buffels langs die de complete oogst in een paar uur tijd wegvraten. De mensen hadden niets meer...

Ze heeft verder eigenlijk nooit heel erge dingen meegemaakt waar aanvallen van wilde dieren aanging. Ze wist dat je niet te dichtbij moest komen en dan ging het altijd wel goed.

Begraven

Voor de Masai was de grond van God, 'Enkai' in het Masai (ze heeft de Masai-taal nog steeds aardig onder de knie! Er mocht dus niets in begraven worden. Zij wilde de doden echter toch graag begraven. Ze stemden uiteindelijk toe maar dan moest ze zelf maar graven, zij staken geen hand uit. Ze leerde hen echter toch het 'onze vader' als ze kindjes in het graf legde. De Masai hadden echter niet het geloof. Dood is dood, daar was verder niets aan te doen of te veranderen.

Ze heeft een keer een doodzieke vrouw verpleegd waarvan ze verwachtte dat ze het ochtendgloren niet zou halen. De vrouw was slechts in lappen gehuld, ze had geen kleding aan. Toen ze de volgende dag ging kijken in het oerwoud hoe het met de vrouw gesteld was, was er niets meer van haar terug te vinden. De hyena's hadden haar waarschijnlijk al te pakken gehad. Dit was echter de normale manier van 'begraven' van overledenen. Ze legden hun doden, of zelfs stervenden gewoon in het oerwoud neer.

Besnijdenissen

Bij besnijdenissen (zowel bij jongens als bij meisjes) wilde ze niet aanwezig zijn. Ze kon er ook niets aan doen om ze tegen te houden. Dan liepen ze gewoon weg. Ze stond wel altijd klaar met de tetanus spuit, dat was het enige dat ze kon doen voor ze. De meisjes werden er vaak ernstig ziek van en dikwijls gingen ze dood. Dan werden ze daarna gewoon in de rimboe gelegd, begraven deden ze nog steeds niet.

Malaria

Ze heeft hard gewerkt, zeker als er malaria-epidemieën uitbraken. Dat duurde meestal een week of zes. Van de 24 uur zag ze dan gemiddeld slechts 1 uur haar bed. Constant kwamen er zieken bij haar langs.

'Melio' werd ze daar genoemd, dat betekent 'altijd onder de mensen'.

Wil je de hele wereld redden?

Haar zus is een week of vier op bezoek geweest in Kenia. Ze vroeg haar: 'zeg, ben jij nu eigenlijk aan het proberen de hele wereld redden?'. Ze antwoordde dat dat natuurlijk niet kon, maar dat ze al heel blij zou zijn als ze dat ene, schattige kleine kindje zou kunnen redden. Ze besloot de moeder in plaats van de baby het beschikbare melkpoeder te geven. Haar redenatie was dat de moeder zo weer zelf in staat zou zijn om de baby te voeden. En het werkte; het kind overleefde en groeide uit tot een wolk van een baby. Toen ze haar zus de foto's liet zien wist ze niet wat ze zag! Haar zus is wel getrouwd en heeft drie kinderen en ook een aantal kleinkinderen. Een heel ander leven!

Vroeger keken ze wel tegen je op als je zuster werd. Maar daar heeft zij nooit iets van gemerkt, ze heeft alleen maar altijd kei en keihard gewerkt. Als zuster bestond je leven uit: werken, eten, slapen en bidden. En je verbleef in een heel klein kamertje. Bovendien moesten ze beloven in armoede te leven en altijd te gehoorzamen. De paus is zelfs nog een keer langs geweest om hen te bedanken! Hier in Agnes verkeert ze nu in luxe! Haar hoofd is echter nog steeds in Kenia.

Met de paus op de foto in Kenia

Door dievegge en met de dood bedreigd

In Kenia heeft ze wel een nare ervaring gehad met een hulpje dat eten stal en het vervolgens probeerde te verkopen. Toen ze haar daarmee confronteerde en haar wilde ontslaan werd ze met de dood bedreigd. En niet alleen door Esther (het hulpje) maar door een hele troep kinderen met knuppels, die allemaal niet wilden dat Esther zou vertrekken. Ze zou het zelf gedaan hebben! Ze heeft moeten rennen voor haar leven en een hele tijd moeten onderduiken in de buurt van Kisumu. Er was niemand die haar beschermde. Na een tijd smeekten de mensen haar om weer terug te komen. Zij zouden dan zorgen dat het hulpje zou verdwijnen. Esther pakte haar biezen maar nam wel van alles mee en probeerde haar alsnog uit Afrika weg te krijgen door een politieman te vertellen dat Melitia's verblijfsvergunning niet meer geldig was. Dit bleek inderdaad het geval te zijn, waarop ze halsoverkop naar Nairobi moest (200 km heen, 200 km terug) om het te laten verlengen, wat verder geen enkel probleem opleverde.

Hongersnood en reuma, einde Afrika

Ze heeft twee jaar lang hongersnood gekend in Kenia. Er werd eten uitgedeeld door de Flying Doctors wat zij zelf uit Nairobi moest ophalen, 200 kilometer heen, 200 terug, hotsend en botsend in jeeps over zeer slechte wegen. Haar hele bekken is toen gescheurd door het geschud (de wegen zijn enorm slecht, eigenlijk zijn er helemaal geen 'echte' wegen) in de auto. In 1988 (na 18 jaar) werd ze vanwege reuma gedwongen om helemaal te stoppen daar. Ze woog toen nog maar 45 kilo omdat ze natuurlijk ook de hongersnood had meebeleefd. Haar zwager noemde haar gekscherend 'het Biafra-kind'. De poli is maar heel even dicht geweest en wordt nu volledig gerund door Afrikaanse zusters.

Liliane fonds

Na haar terugkomst uit Kenia heeft ze goudinjecties gehad tegen haar reuma. De reuma werd minder en ze heeft zich daarna 8 jaar lang ingezet voor het Lilianefonds. Ze vindt echter dat dit fonds de laatste jaren een beetje een 'witte boorden fonds' geworden is. Er blijft veel geld aan de strijkstok van allerlei managers hangen die er forse salarissen aan willen opstrijken.

Terug naar Kenia

In 1992 gaf haar familie haar geld om nog een keer naar Kenia te gaan. Een vriendin ging met haar mee. Toen ze daar aankwam werd ze meteen weer herkend. Ze emailt nog steeds met de Kenianen. Eerst stuurde ze brieven, maar vanwege haar reuma gaat typen haar beter af. Een aantal van hen zijn vrienden voor het leven geworden.

60 jaar zuster

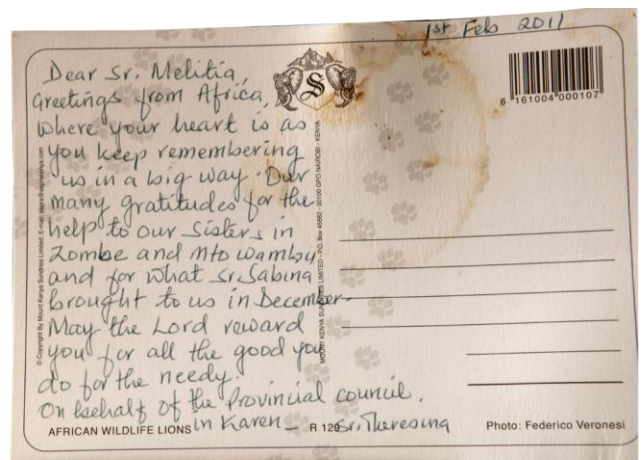
Toen ze 60 jaar in het klooster had gediend werd er een feest voor haar georganiseerd en heeft ze een geldbedrag gekregen. Dat bedrag heeft ze echter direct overgemaakt naar Kenia. Ze krijgt nog altijd brieven en e-mailtjes van Kenianen om haar hiervoor te bedanken.

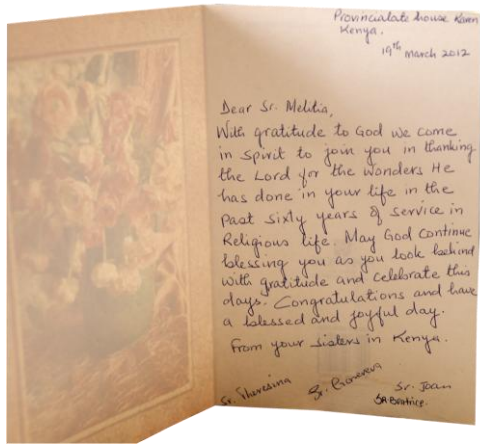
In 2004 nog een keer terug naar Kenia

In 2004 mochten ze nog een keer terug naar alle posten om afscheid te nemen.

E-mail

In Agnes gebruikt ze haar eigen computer niet om te e-mailen (ze krijgt het e-mailprogramma niet aan de praat). Ze gebruikt de collectieve e-mailcomputer van het huis voor al haar communicatie met Kenia, die nog steeds erg actief is!

Hr. Kleverlaan – 5 april 1921

Hij is al 17 jaar weduwnaar en het went maar niet! Hij praat echter met iedereen en ze kennen hem allemaal. Dat scheelt een stuk! Hij is nu drieënhalp jaar bij verzorgingshuis Prins Hendrik in Egmond aan Zee.

Verzet

In 1944 heeft hij in Egmond in het verzet gezeten, waar hij nuttige dingen heeft kunnen doen. Na de oorlog, op 4 mei 1945 is hij hier ingetrokken bij de Prins Hendrik Stichting. Dat was vanuit het verzet geregeld. Ze zaten in het kantoortje, wat nu nog steeds als kantoor dient. Hij is dus eigenlijk de langst aanwezige hier bij Prins Hendrik! Er moest een hoop geregeld worden na de oorlog. Hij zorgde er o.a. voor

dat de mensen het strand niet op konden, dat lag namelijk bezaaid met mijnen. En hij moest daar Duitsers bewaken die de mijnen moesten ruimen.

Loopbaan in het leger

Hij heeft zijn hele loopbaan in het leger op een A4'tje staan.

DZPM Ministerie van Defensie

UITTREKSEL UIT DE REGISTRATIEVE GEGEVENS BETREFFENDE DE MILITAIRES VAN DE KONINKLIJKE MARINE, KONINKLIJKE LANDMACHT, c.q. KONINKLIJKE LUCHTMACHT, TEN AANZIEN VAN:

- - K L E V E R L A A N , Gerardus R. - - -

Geboren: 5 april 1921 **te:** Egmond-Binnen

Registratienummer: 21.04.05.003 **Marinenummer:** -----

STAAT VAN DIENST

Heeft gediend bij de Binnenlandse Strijdkrachten

Gewest 11, Noord Holland Noord, District II, 2 ^e	miv 16sep45
Compagnie, van 05sep44 t/m 15sep45 als lid.	miv 16sep45
Overgegaan naar de Koninklijke Landmacht	de 29nov45
Bij het Regiment Stoottroepen verbonden als oorlogsvrijwilliger en op dato in werkelijke dienstverbandacte bekrachtigd.	de 01dec45 de 31dec45
Uit Nederland vertrokken	de 10jan46
In Engeland aangekomen	de 23jan46
Uit Engeland vertrokken per ms "Alcantara"	de 09mrt46 miv 19mrt46 miv 01apr46 miv 17mrt47
Keerkring gepasseerd (in) Op Malakka aangekomen	de 21jun48
Van Malakka vertrokken	de 13jul48
In Nederlandschs-Indie aangekomen Soldaat der 1 ^e klasse Tijdelijk-korporaal	
Uit Nederlandsch-Indie vertrokken per ms "Indrapoera"	de 27jul49
Keerkring gepasseerd (uit) In Nederland aangekomen	
Ontheven van zijn verbintenis als oorlogsvrijwilliger en op dato met ontslag als zodanig	miv 01okt56

Is bestemd tot buitengewoon dienstplichtige van de lichter 1941 uit de gemeente Egmond-Binnen (R.a. dd. 26jul49, nr. 1448).

Ontslagen wegens diensteindiging Tot zover de registratie

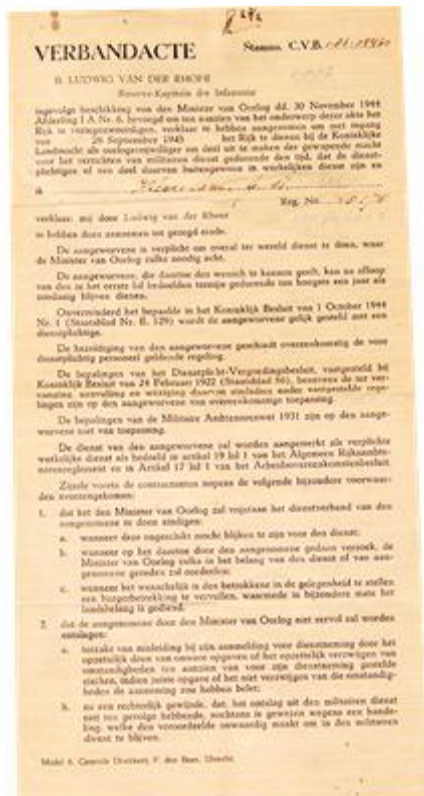
Typ: JL
Coll:

16 JAN. 1992
Kerkrade
hoofd groep RIOP van het bureau
Onderzoek en Informatieverwerking
Pensioenaanspraken
voor deze
F.J.H. Quaadvlieg

Aangevraagd door: Betrokkene

Bij brief van: 26 november 1991
Kenmerk:

Hij zat bij de Binnenlandse Strijdkrachten. Hij moest naar Bergen of Alkmaar om er op wacht te staan bij de kampen van de geïnterneerden. Daarna ging hij naar Medemblik.

Lang Verbandakte

Zijn Lang Verbandakte lag al hier (zie foto). Dat hield in dat je uitgezonden kon worden naar de oorlogsgebieden. Dus ook naar Nederlands-Indië.

Even een stukje geschiedenis

De kolonie Nederlands-Indië werd op 8 maart 1942 door Japan onder de voet gelopen. Alles wat Nederlander, Indische-Nederlander of gelijkgestelde was, werd geïnterneerd of in gevangenschappen opgesloten. Door de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945 eindigde ook de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. In de geallieerde plannen voor Indonesië moest het Britse leger snel orde op zaken stellen. De Nederlandse regering hoopte dat Engeland begrip kon opbrengen voor een koloniale politiek. Toch koos de Britse opperbevelhebber Mountbatten partij voor de jonge Republiek en beperkte zich tot het bevrijden van geïnterneerden uit de voormalige Jappenkampen. In dit gezagsvacuüm werd met dwang van Indonesische jongeren door Soekarno en Hatta op 17 augustus 1945 de Repoeblik Indonesia uitgeroepen. Direct daarop volgde de onafhankelijkheidsstrijd, de zgn. "Bersiap"-periode (1945-1949) van de Indonesiërs tegen Nederlanders en alles wat met het koloniaal verleden te maken had. Bij de overgave bedongen de geallieerden dat Japan in Indonesië alle lokale en regionale legers zou ontbinden. Er waren nl. talloze gevechtsgroepen van boeren, arbeiders, politie, studenten, ambtenaren en vrouwen. Soms werkten deze samen met militaire groepen, maar vaak werken ze ook op eigen initiatief, met als gevolg: talrijke moordpartijen, plunderingen en onderlinge gevechten. In oktober 1945 brachten de nationalistische groeperingen bijeen tot een leger: Tentara National Indonesia (T.N.I.). Al snel kwam het tot een gewapende confrontatie tussen de T.N.I. en de Britse troepen, die strategische posities in de archipel bezette. Veel van de uit de Jappenkampen teruggekeerde Nederlanders werden vermoord. De zgn. Vrouwenkampen werden met handgranaten en sluipschutters aangevallen en beschoten. Het aantal slachtoffers in de periode augustus 1945 tot januari 1946 wordt geschat op 3500.

De Engelse bevelhebber Mountbatten zag met een kleine troepenmacht kans bij enkele grote steden op Java de rust veilig te stellen. Ondertussen trof de Nederlandse regering al voorbereidingen voor een expeditieleger, omdat naar haar mening het Nederlands gezag in Nederlands-Indië weer hersteld moest worden. Dit leger bestond geheel uit oorlogsvrijwilligers (OVW'ers), daar de grondwet niet toeliet dat dienstplichtigen naar overzeese gebiedsdelen werden gestuurd. Een grondwetswijziging maakte dat al snel mogelijk. Kort hierna werd de lichte divisie 1945 opgeroepen en op 1 september 1946 werd de 7 decemberdivisie opgericht. Zo genoemd naar een toespraak van Koningin Wilhelmina in 1942 over de soevereiniteit van Nederlands-Indië.

In Nederlands-Indië leidde de Japanse bezetting tot het ontstaan van een onafhankelijkheidsbeweging, en op 17 augustus 1945 verklaarde de Nederlandse kolonie zich onafhankelijk als de republiek Indonesië, met Soekarno als eerste president. Een jarenlange guerrillastrijd volgde, door Nederland beantwoord met de zogenaamde politionele acties, tot Nederland onder Amerikaanse druk op 27 december 1949 de onafhankelijkheid van Indonesië erkende.

KMS in Weert

In september 1945 vertrok hij naar Weert waar de KMS (Koninklijke Militaire School) gevestigd is op de Van Horne-kazerne. Hier volgde hij zijn opleiding. Hij moest alles beproeven, van storm- tot schietbaan en alles wat erbij hoort. Het was geen gemakkelijke opleiding. Er zat een heel bataljon van zo'n 800 man.

Op 15 augustus 1945 capituleerde Japan. Hun opdracht was plotseling niet meer de bevrijding van Indonesië van de Japanse overheersing, maar het redden van de mensen uit de concentratiekampen en het herstel van gezag, orde en vrede. Ze wisten inmiddels dat door de Koningin op termijn zelfstandigheid aan de Indonesiërs was beloofd en wel, naar een zogenaamde 'Gemene Best'-constructie, zoals ook Engeland van plan was

Aldershot

Eind november 1945 werden ze met vrachtauto's in konvooi naar Oostende gebracht. Ze waren met twee bataljons stoettroepen, het 1ste en 3de bataljon en een bataljon van 13RI (13 Regiment Infanterie, Red.). Ze werden in de haven in een manschappenloods, voorzien van houten britsen, ondergebracht. Mannetje aan mannetje en drie hoog. Daar kregen ze een hap eten en mochten niet naar buiten. De volgende morgen werden ze ingescheept met bestemming Engeland. Dat ging via Oostende naar Dover. Na een gevaarlijke overtocht (zeemijnen..) was er een kort verblijf van een maand Aldershot. Hij heeft er een pittige training gehad.

Aldershot ligt op geringe afstand ten westen van Londen. Het was naar hun begrippen een grote stad met gewoon een gezellig uitgaansleven. Dat was voor hen, vaak jonge kerels, iets nieuws dat ze door de oorlog nog niet hadden ervaren. De eerste paar dagen mochten ze niet uit. Daarna mochten ze 's avonds een paar uurtjes op stap. Dat was een hele belevenis, alhoewel ze eigenlijk geen cent 'op de ribben hadden', zoals men dat toen wel zei. De mensen in Engeland waren gastvrij en ze kregen het gevoel welkom te zijn. Ze vonden het bijzonder om Nederlandse militairen te ontmoeten. Blijkbaar hadden ze reeds enige reputatie opgebouwd, althans dat bleek uit de summiere gesprekken die ze konden voeren. In ieder geval werden ze overal aangesproken, maar hun talenknobbel schoot meestal tekort.

Eindelijk kregen ze hun tropenuitrusting en vervolgens de laatste vaccinaties. Alles bij elkaar zijn ze twee weken in Engeland geweest. Na die twee weken zijn ze op 31 december 1945 met vrachtauto's helemaal naar Liverpool getransporteerd en daar aan boord van de 'Alcantara' (een Engels troepentransportschip) richting Nederlands Indië gegaan.

Inschepen op de Alcantara

De Alcantara is een berucht schip geworden, althans in zijn herinneringen. De Alcantara was een Italiaans schip, in de oorlog door de Engelsen buitgemaakt en door hen omgebouwd tot een troepentransportschip. Aan boord was een zogenaamde prijsbemanning, d.w.z dat er door gebrek aan voldoende goede zeelieden mensen uit de gevangenen werden geronseld en dat was niet het beste deel van de Engelse samenleving.

Benedendeks waren de slaappleatsen en de eetzaal ingericht. Op de vloeren stonden houten tafels met aan weerskanten houten banken. Hierboven, aan het plafond, waren

hangmatten bevestigd en daar was geen plaatsje vrij gehouden. Als hij in zijn mat lag, voelde hij links en rechts zijn buurman. Tussen zijn hoofd en het hoofd van zijn buurman lagen de voeten van de mensen uit de achterliggende rij, tussen zijn voeten en die van zijn buurman lag het hoofd van een man uit de voorliggende rij. Zeg maar als sardientjes in een doosje. Op de boot waren ruim 4 bataljons ingescheept, dus zeker 4.000 man. Dit vereist natuurlijk aan boord een strakke organisatie en discipline.

Wat indrukwekkend was, was de haven van Port Said. Ze mochten niet van boord. De officieren wel. Aan de wal werd je van alles te koop aangeboden. Ook de tocht door het Suezkanaal was prachtig. Aan weerskanten zagen ze de oevers met op een gegeven moment een militaire patrouille op kamelen.

Er moest ook gebunkerd worden zoals zoetwater, olie en voedsel. Daartoe voeren ze naar Ceylon, naar de rede van Trincomalee. Ze kregen slecht te eten. Bij het Suezkanaal kregen ze ineens veel beter eten! Anders zou er ook zeker muiterij zijn uitgebroken aan boord.

Malakka

Na een poos lichtten ze het anker en voeren ze naar hun laatste bestemming, althans dat dachten ze. Enige uren varen voordat Batavia zou worden bereikt, kregen ze van het Engelse oppercommando, (en die hadden het voor het zeggen), de opdracht naar de Britse kolonie Malakka te varen om daar gedebarreerd te worden. De opwindings was groot en dat is nog zachtjes uitgedrukt. Inmiddels hadden ze al informatie gekregen dat het vooral op Java niet zo goed ging met de geïnterneerde Nederlandse mannen en vrouwen, die vaak afschuwelijk door sommige Indonesiërs werden behandeld.

Op 26 januari 1946 kwamen de militairen aan in het Tiger Lane Camp in de binnenlanden van Malakka, alwaar ze weer een korte cursus kregen. De debarkatie op Malakka was een opwindend gebeuren. Ze zagen in de verte de kust en het zag er groen en bergachtig uit. De Alcantara ging voor anker en zij werden met behulp van landingsboten op de kust gezet. En daar zaten ze dan! De bataljonsleiding had grote moeite om enige lijn in het gebeuren te krijgen. Er was weinig of niets voorbereid. Die kans hadden zij niet gekregen.

Ze zagen voor het eerst hoe de inheemse jongetjes op een typische manier een klapperboom inklimmen om een klapper te plukken. Een aantal van hen probeerden ook in zo'n boom te klimmen om een noot te plukken. Het is hen niet gelukt. De eerste dagen waren ze druk bezig met het inrichten van het legeringsgebied. Eerst moest er een groot toilet gebouwd worden op het strand, juist over de eblijn. Ze

konden daar met 10 man naast elkaar zitten. Ook werd er een grote was- en douchegelegenheid gebouwd. Rondom het gebouw werd een sleuf voor de afvoer van regenwater gegraven en het gehele terrein moest geëgaliseerd worden. Na een week waren ze op orde. Het harde werken had hen, na het verblijf op de boot, erg goed gedaan. In verband met het te verwachten verloop van de strijd in Indonesië werden ze omgevormd van een licht infanteriebataljon naar een gevechtsbataljon. In theorie kregen ze ook andere bewapening. Tot op Malakka voerde het bataljon geen embleem, totdat er sprake was dat het te Soerabaya zou worden ingezet (de krokodillenstad). Het bataljon koos daarom de krokodil als embleem en noemde zichzelf de Boeaja's. De krokodil of Boeaja is het symbool van stoutmoedigheid; in de Indische betekenis ook wel een deugniet die je goed in de gaten moet houden.

Tentenkamp Tiger Lane in Malakka en het boeaja-embleem

Inmiddels waren ze begonnen aan een zware militaire training. Uren marcheren met volle bepakking in de hete tropenzon afgewisseld met speedmarsen, het steeds weer nemen van de stormbaan, wapenleer, bajonet vechten, schietoefeningen, beklimmen van steile rotswanden aan de kust en dagenlang bivakkeren in de rimboe. Op een gegeven moment kregen ze een eindoefening. Een compagnie lag in de verdediging en de andere compagnieën moesten aanvallen. Zij waren uitgerust met losse flodders als munitie, terwijl de officieren van de verdedigende partij scherpe munitie hadden. Zij hadden de opdracht met scherp over de hoofden te schieten. Bovendien ontploften overal nagemaakte landmijnen. Het ging allemaal goed totdat iemand door een losse flodder in zijn gezicht werd geraakt. Het liep echter goed af hoewel de bewuste man er een litteken aan overgehouden heeft.

Het eten was niet al te best. Niet veel brood, zoete aardappelen (Katella) en vlees waar de vliegen al opzaten, soms met maden. Fruit was er, vanwege de inlanders die daarmee langs kwamen, ruimschoots voorhanden. Ook aan drinken was geen gebrek. Gewoon water was onbetrouwbaar maar de hele dag was bij de keuken volop slappe thee te krijgen.

Bij de inlanders konden ze geen kwaad. De hospikken verleenden waar nodig hulp en hielden zelfs een soort spreekuur.

Zo af en toe hoorden ze berichten uit Indonesië, vooral uit Java. De toestand daar werd steeds slechter. Men was aan het moorden in de kampen die onder bewaking stonden van de Indonesiërs. De Engelsen hadden namelijk sommige gebieden onder controle van de Indonesiërs gesteld omdat ze zelf niet meer opgewassen waren tegen de hectische situatie.

Ze waren nu enige maanden op Malakka, hadden elkaar goed leren kennen en waren gegroeid naar grote kameraadschap goed opgeleid en zeer gemotiveerd. Ze wachtten met spanning wanneer ze konden gaan. Ze waren bereid veel, zelfs alles te geven. Militair gezien waren ze een goed gedisciplineerde gevechtsgroep met een hoog moreel.

Eindelijk naar de archipel

En toen eindelijk was het zover en gingen ze op weg naar het grote onbekende, naar een bestemming die ze zelf hadden gewild en waar ze naar hadden uitgezien. Het bataljon werd van daar overgevoerd naar Palembang waar ze de stellingen overnamen van de Britten.

Alle OVW-bataljons werden uitgezonden als een Light Infantry Battalion. D.w.z. Staf- en Stafcompagnie en 5 infanteriecompagnieën. Gezien de politieke situatie in Indië was de daarbij behorende bewapening onvoldoende. Vandaar de omvorming naar gevechtsbataljons.

In 1946 kwamen ze aan op de rede van Palembang aan voor debarkatie. In de verte zagen ze de kust met de stad liggen met daarachter, heel ver weg, de bergen. Een raar gevoel becroop hen.

Dan zagen ze landingsboten uitvaren en koers zetten naar hun boot. Groep na groep stapte met volle bepakking en de bewapening gebruiksklaar over in de landingsboten. Van te voren was munitie uitgereikt. Langzaam voeren ze naar de kade waar ze aan land gingen. Daar werden ze opgewacht door Engelse officieren en vervolgens werden ze naar gereedstaande trucks gebracht waar ze instapten.

De tocht door de stad is hij nooit vergeten. De Indonesiërs die ze zagen, waren erg verpauperd. Langs de straten zag je stervende mensen liggen, vaak

gekleed in jutezakken. Ze werden er stil van. Overall hingen rood-witte vlaggen en op veel gevels waren anti-Nederlandse slagzinnen aangebracht in zowel de Engelse als de Maleise taal. De onmiddellijke omgeving van de stad werd geheel beheerst door de Republikeinen. Er was nauwelijks aanvoer van voedsel en andere benodigdheden. De bevolking was dan ook zwaar ondervoed en had te lijden van allerlei ziektes.

Wie waren eigenlijk hun vijanden?

Grofweg kun je ze in drie groepen verdelen:

- Een grote groep plunderende en moordende bendes op militaire leest geschoeid. Op een of andere manier werkten zij soms niet en soms wel samen met het officiële leger. Hij heeft wel eens gedacht dat zij voor het vuile werk werden gebruikt, zoals het vermoorden van lokale tegenstanders of van diegenen die met hen meewerkten.
- Een groep jonge fanatieke moslims, wisselend bewapend, maar zeer gevaarlijk en niet bang om te sneuvelen. Zij werkten samen met het officiële leger.
- Ten slotte het officiële leger, de TNI, met enkele zeer goede divisies zoals bijvoorbeeld de Siliwangi-divisie. Zij hadden een hoog moreel en waren goed bewapend, vaak beter dan wij. Zij waren eigenlijk de enigen waar ze de handen aan vol hadden, hoewel zij hen altijd weer te pakken kregen. Vaak troffen ze bij hen Japanners aan als instructeur, als pelotons- of compagniescommandant enz.

Waar zij veel moeite mee hadden, was het feit dat soms onschuldige inheemse bewoners werden getroffen. Dat deed hen werkelijk pijn. Maar vaak was de vijand daar mede schuldig aan omdat zij zich achter burgers verscholen. Bij een aanval op een vijandelijke stelling die zwaar werd verdedigd, bleken vrouwen en kinderen van de vijandelijke soldaten verscholen te zijn in overdekte loopgraven en dat heeft vele onschuldige levens gekost, zoals zij later tot hun ontzetting merkten. Het was een oude vooroorlogse gewoonte in Indonesië om vrouwen en kinderen in de kampementen te laten verblijven. De Ambonezen die bij het KNIL in dienst waren, deden dat ook nog steeds.

Manado, Militaire Politie

In Manado, de hoofdstad van Noord-Celebes ging hij over naar de Militaire Politie (MP). Manado was al Nederlands gebied worden. Java was de eigenlijk de grootste boosdoener. Vanuit zijn positie bij de MP is hij naar Bali gegaan. Daar zat een hele brigade van de KNIL. De leden van het korps werden gerekruteerd uit de beste militairen van het Nederlands-Indische leger. Het Korps Marechaussee opereerde in multi-etnisch samengestelde teams, aangeduid als brigades. Een Marechaussee brigade stond meestal onder leiding van een Europees sergeant, de commandant, ook wel intern "baas" genoemd. Als de commandant een inheems sergeant der eerste klasse was, bestond de totale brigade uit inheemsen. Deze samenstelling had het grote voordeel dat het de mensen uit "eigen land" waren en dus meer geschikt voor geruisloos terreinwerk dan de Europese manschappen, de "jannen". Naast de baas was er ter ondersteuning een inheems sergeant der tweede klasse de "panglima" of "pang" genoemd en een landgenoot korporaal "keutji" en verder ongeveer 15 manschappen eerste en tweede klasse "marosees". Deze laatste waren van gemengde herkomst, meer dan de helft waren Javanen, dan drie of vier Manadonese en evenveel Ambonezen met nog enkele van elders. Een Boeginees, Soendanees of Timorees.

Hij heeft een hele tijd gediend in Katja Mara (Rode Olifanten). Hij heeft daar een zwaar ongeluk gehad (zie gewondenkruis VUINEPAS), hij is met de auto een ravijn van zeven meter diep ingestort. Hij is daar na een tijd, meer dood dan levend,

gevonden. Het heeft weken geduurd voor hij weer bij bewustzijn kwam. Op een gegeven moment zag hij een KNIL dokter aan zijn bed staan die hem feliciteerde. 'Waarom feliciteert u mij?' vroeg hij verbaasd. Omdat u het overleefd hebt, antwoordde de arts. Niemand had verwacht dat hij ooit weer bij zijn positieven zou komen en zou herstellen. Hij had namelijk een longbloeding met ribbenfractuur. Een rib was de longen ingegaan. In die tijd ging je daar gegarandeerd aan dood.

Het bataljon is toen vertrokken naar Palembang op Zuid Sumatra, waar veel van zijn vrienden gesneuveld zijn. Hij bleef als MP op Bali achter. Op een gegeven moment was hij uitgediend als korporaal. Dat was in de hoofdstad Batavia. Hij is echter nooit onderofficier geworden vanwege een politiek spelletje dat er gespeeld werd.

De konvoien kwamen uit Priok (Bandung). Soms lagen ze als een soort schietschijven bovenop vrachtwagens. Hij is echter nooit gewond geraakt.

Politionele acties

Nederland erkende de Republiek niet als een onafhankelijke staat, maar beschouwde haar als een opstandige kolonie. Daarom gebruikte men de term 'politionele actie' acties (kortdurende Nederlandse offensieven), in de hoop hiermee minder buitenlandse kritiek op het militaire optreden te krijgen. De Indonesische nationalisten voeren den guerrillaoorlog tegen het Nederlandse leger. Tijdens twee politionele acties werden door de Nederlandse troepenmacht in Indonesië, met inbegrip van het Koninkrijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL), meer dan 100.000 manschappen ingezet. Dus van een beperkte 'politieactie', zoals de Nederlandse regering het probeerde voor te stellen, was geen sprake.

Al snel bleek dat Nederland de internationale druk om Indonesië los te laten, had onderschat. In augustus 1949 dwong de VN Nederland tot een staakt-het-vuren en drie weken later was er in Den Haag een zgn. Rondetafelconferentie. Hier werden met Nationalistische vertegenwoordigers afspraken gemaakt over de soevereiniteitsoverdracht, die plaatsvond op 27 december 1949. De militairen moesten de wapens inleveren en door gebrek aan voldoende troepenscheppen kwamen de laatste pas in het voorjaar van 1951 naar huis.

Veel militairen keerden gedesillusioneerd naar het vaderland terug. Zij voelden zich in de steek gelaten door een regering, die haar kansen in de Veiligheidsraad had overschat. De regering had zich verkeken op de internationale druk die werd uitgeoefend door de VS, Engeland, Australië en India. De militairen werden door het kabinet uitgezonden voor een zware taak overzee, maar de Nederlandse bevolking onthaalde hen bij een terugkomst op zeer kritische, vaak belastende vragen.

Menig inheems oud KNIL-militair koos vervolgens voor de overstap naar het Indonesische leger, maar met name voor de 3500 trouwe Zuid-Molukse militairen lag dit anders. Zij werden gezien als bondgenoten van Nederland, de vijand van de nationalisten. Nederland had beloofd dat de Molukken een vorm van zelfbeschikking zouden krijgen. Mar toen op 25 april 1950 de 'Republik Maluka Selatan' (RMS) werd uitgeroepen, deed het kabinet dit plotseling af als een opstand van rebellen. Nederland zat met een probleem. De regering kon de soldaten volgens hun contract ook niet meteen ontslaan. In een soort wanhoopsdaad besloot men vervolgens dat de

Molukkers voor een half jaar naar Nederland konden komen. Daarna zouden ze weer zorgdragen voor hun terugkeer. In totaal kwamen tussen maart en juli 1951 12.500 Molukse soldaten met hun gezinnen in Nederland aan. Verreweg de meesten kwamen in een 90-tal woonoord terecht. Dat waren o.a. primitieve barakken in de voormalige Duitse concentratiekampen Vught en Westerbork. Ze leefden daar in beroerde leefomstandigheden. Bij aankomst in Nederland kregen de Molukse militairen tot overmaat van ramp te horen dat ze uit het leger waren ontslagen. Het voelde voor deze militairen als verraad. Opeens waren ze werkloos geworden en van de staat mochten ze ook geen andere werkzaamheden verrichten. Zij hadden altijd klaargestaan voor Nederland en nu werden ze door datzelfde land afgedankt. Jarenlang werd deze bevolkingsgroep ten onrechte aan haar lot overgelaten. De frustratie hierover bij met name de 2^e generatie Molukkers kwam tot uiting in de gijzelingsacties in de zeventiger jaren. De jonge Molukkers voelden zich miskend en eisten dat Nederland zich meer voor hun vrijheid in Indonesië zou inzetten. De huidige, 3^e generatie zet zich nog steeds in voor het oude ideaal, maar beseft ook dat hun leven hier geworteld is.

Terug naar Nederland

In juni 1948 is hij teruggekomen naar Nederland. Hij is in totaal 2 ½ jaar in Indië geweest. Hij is militair gebleven tot september 1949 en is toen afgezwaaid. Hij heeft zijn oude beroep van huisschilder weer opgepakt. Daar heeft hij nu chronische bronchitis aan overgehouden, van alle troep die hij voortdurend inademde. Met het beroep van huisschilder was niet veel te verdienen. Omdat hij altijd met zijn oude baas heeft samengewerkt kon hij op een gegeven moment diens zaak overnemen. Dat verdiende beter.

In 1965 is hij ermee gestopt en is met pensioen gegaan. Hij heeft daarna nooit meer geschilderd.

De verfwinkel

Zijn voetbalperiode

Gezinssituatie

Hij heeft vijf kinderen; 4 dochters en 1 zoon. Een dochter is onderwijzeres, de andere drie zitten in de verpleging en zijn zoon werkt bij de Nederlandse Bank.

Zijn vrouw is 17 jaar geleden op 68-jarige leeftijd overleden. Hij was toen 73. Het was

een goed huwelijk en hij mist haar nog iedere dag. Ze kenden elkaar al toen hij in Indië zat. Toen hij terugkwam is het iets geworden. Ze zijn niet meteen gaan hokken, ze hebben eerst een tijd verkering gehad. In 1952 zijn ze getrouwd. Hij is daarna nooit meer hertrouwd. Er zijn genoeg kansen geweest maar hij ging altijd vergelijken en dan ging de vergelijking scheef. Ze hebben veel gereisd met de caravan, vooral in Europa. Hij kreeg zijn vrouw zelfs nog zover dat ze mee ging langlaufen in Oostenrijk. Zijn kinderen gaan nu nog steeds naar dezelfde plek om te wintersporten in Fieberbrunn.

Iedereen groet hem bij Prins Hendrik. Hij is daar zelf mee begonnen en men is het gaan overnemen. Dat is het sociale beleid dat hij altijd gevoerd heeft hier en hij heeft er veel profijt van.

Door de MP wordt hij ieder jaar uitgenodigd voor een reünie in Apeldoorn. Van zijn tijd bij de MP op Bali zijn nog maar vier mensen over en van het bataljon stoottroepen is helemaal niemand meer over.

Het was destijds een bewuste keuze om bij de MP te gaan. Hij is nooit bang geweest in Indië. Je wist eigenlijk nooit of het gevaarlijk was, het kon altijd onverwachts gebeuren. Alleen het afscheid van Europa was moeilijk omdat je niet wist of je je dierbaren ooit nog terug zou zien.

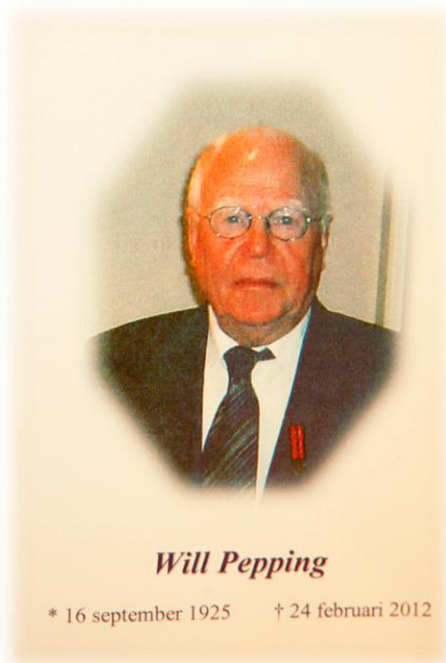
Hij voetbalde ook in Indië, maar dat kon pas vanaf vier uur 's middags, anders was het te warm. Hij heeft in Nederland daarna ook nog volop gevoetbald, jarenlang. Nu gaat dat niet meer.

Hij heeft altijd in Egmond aan de Hoef gewoond. Hij gaat nu nooit verder dan de werf als hij gaat wandelen. Hij heeft geen behoefte meer om naar het strand te gaan. Hij kent zo ontzettend veel mensen hier, hij komt altijd wel iemand tegen voor een

praatje. Verder is hij veel aan het biljarten en koersballen met zijn vaste maat uit Alkmaar.

Goede vrienden verloren

Hij drinkt twee borrels op een dag. De dokter heeft gezegd dat dat niet zo erg is... Hij droomt veel van zijn werk, hij is dan altijd aan het schilderen en behangen. Hij denkt of droomt nooit meer over Indië. Er zijn mensen die er helemaal aan kapot gegaan zijn. Dat zal hem niet overkomen! Hij heeft wel veel ellende gezien in Indië, veel doden en gewonden en hij heeft er veel vrienden verloren. Zijn goede vriend Cor kreeg een lekke band en moest hem plakken. Prompt werd vanuit het veld het vuur op hem geopend (dat kon totaal onverwachts gebeuren). Hij was op slag dood. Ook goede vriend Gerrit de Graaf, die net nadat hij te horen kreeg dat hij verlof kreeg en naar huis mocht, overleefde het niet. Hij kon de bocht niet halen met zijn auto en overleed aan een schedelbasisfractuur. Als hij op de radio het liedje 'Hallo Bandung, ja moeder, hier ben ik' hoorde, ziet hij Gerrit weer voor zich. Hij herinnert zich ook nog heel goed het gezicht van een gewonde Balinees die bij hem in het ziekenhuis lag. Hij kan hem zo uittekenen. De man had een pijlpunt van een lans die dwars door zijn hoofd heen stak. Ze konden hem niet verwijderen en hij lag dag en nacht te kermen. Uiteindelijk is hij ook overleden.

Belangrijk VN-lid nodigt hem uit

Toen hij in Kramat woonde werd hij een keer met alle eerboden ontvangen door een deftige heer. Hij had in Leiden gestudeerd, dat hadden een groot aantal Indonesiërs gedaan die daarna allemaal hoge posities kregen in Indië. Hij zei hem: 'wat zouden we toch een mooi land van Indonesië kunnen bouwen als we goed zouden kunnen samenwerken met Nederland' Maar Luns wilde destijds het hele varken. Hij vindt dat Indonesië niet zo snel onafhankelijk had moeten worden, dat heeft het land geen goed

gedaan en dat zie je! Tijdens de Nederlandse overheersing was er veel rijkdom, nu is het bittere armoede... Het had geleidelijker moeten gaan en er had inderdaad beter samengewerkt moeten worden door beide regeringen. Naderhand heeft deze deftige heer die hem uitgenodigd had een hoge positie gekregen bij de VN. Hij zag hem nog weleens op TV.

Schamele compensatie en levenservaring

Hij is nooit meer terug gegaan naar Indonesië. Ze kregen in 1948 toen ze terugkwamen van defensie allemaal Hfl. 100,- om een nieuw pak te kopen. En daarna (pas na 5 jaar...) kregen ze nog eens Hfl. 1000,- en dat is het enige dat ze ooit gebeurd hebben. Hij heeft, nadat hij een brief geschreven

heeft, nog wel een kostwinnervergoeding voor zijn ouders weten te bedingen. Hij is door dit alles nooit rijk geworden maar heeft er wel een enorme levenservaring aan overgehouden. Bovendien beschikt hij nu over organisatietalent en leiderschapscapaciteiten en is hij op sociaal gebied behoorlijk vaardig. Het elkaar helpen zit ingebakken nu, dat doet hij automatisch.

Als je iemand anders ziet met een veteranenspeld klikt het meteen. Je weet dat je op dezelfde golflengte zit.

Huldiging veteranen

In juni is hij weer uitgenodigd in Schoorl bij de gemeentelijke veteranendag. Die wordt nooit overgeslagen, evenals de andere uitnodigingen die jaarlijks binnenstromen.

Hr. Romar - 1921

Eén van de eerste supermarkten van Nederland

Hij is geboren in Winkel, een klein dorpje in West-Friesland. Hier heeft hij gewoond tot zijn zesde levensjaar. Zijn vader kocht in Alkmaar een winkel aan de Fnidsen (oud woord voor Venetië) op nummer 115. Hij had één van de eerste supermarkten in Nederland. Toen oogde het niet echt als een supermarkt, tegenwoordig zou je het wel zo benamen. Ze verkochten van alles, o.a. natte en gedroogde vis. Deze advertentie stamt uit 1930. Het was crisistijd dus werd hij geplaatst in de Alkmaarse Post. Advertiseren in de Alkmaarse Krant was simpelweg te duur.

Voor de Feestdagen

Extra voordelige aanbieding,
bij ROMAR,
Fnidsen 115 - Telefoon 326

Abrikozen, Perziken, Keith, per heel blik	37 ct	Vruchten Bowl (op Wijn)	79 ct
Ananas, Delmonte, 1/1 blik	59 ct	Vruchten Bowl, eigen Sap	59 ct
Ananas, Singapore, 1/1 blik	23 ct	Vruchten Bowl, groote vruchten	74 ct
Ananas, Singapore, 1/2 blik	20 ct	Perziken, literflesch	59 ct
Comnôte, Extra, 1/1 blik	74 ct	Perziken, 1/2 literflesch	29 ct

BLIKGOENTEN, Extra Goedkoop.

Snij. of Spercieboonen, per heel blik	24 ct	Advocaat, heele flesch	98, 119 ct
Doperwten, per heel blik	27 ct	Meiwijn, heele flesch	49 ct
Doperwten (zeer fijn)	59 ct	Samos, heele flesch	74 ct
Asperges	74 en 59 ct	Port (roode of witte) heele fl.	79 ct
		Snaansche Wiin, heele flesch	79 ct

Voor Hors d'Oeuvres.

Para Noten, per pond	19 ct	Roode Zalm, het beste 1/1 blik	49 ct
Amandelen, per pond	30 ct	Sardines, vanaf 3 blik	25 ct
Carnoten, per pond	25 ct	Vreft. Princes Lobster 40, 70, 135 ct.	
Californische Noten, n. pond	24 ct	Ansovisch	40, 65 ct.
Californische Noten, extra (merk Diamon) per pond	39 ct	Mosselen, flacon	24 ct
Kastanjes, per 1/2 pond	22 ct	Aug. Piccailly Uitjes	15, 25 ct.
Elike Haver, per ons	10 ct	Mayonaise	25, 49 ct.
Amandelen, Noten, Hazelnoten		Opelde Garnalen, per ons	18 ct.
Paranoten, gepeld, per ons	19 ct	Gefileerde Maantes Haring	6 ct.

VOOR RECLAME. - Vanaf Vrijdag tot en met Dinsdag 1 pond 3-4 pits VALENCIA PINDA's, slechts 25 cent.
CHINEESCHE PINDA's, per pond 12 ct., per kilo 19 cent.
Er zijn wel duurder, maar geen betere Pinda's!!!
Wij hebben een pracht collectie FIJN FRUIT beneden elke concurrentie. - Bezorgen zonder prijsverhooging.

Doet Uw voordeel en koopt bij ROMAR
Fnidsen 115 - Telefoon 326

Weg met Zorg en Malaise

Eet nu Zalm met Mayonaise

1/2 blik ZALM en pot MAYONAISE samen slechts 25 cent!

PINDA-KAAS prima kwaliteit, per pondpot 11 ct., 2 stuks 20 ct.
Extra kwaliteit, per pot 17 ct.

CALIFORNISCHE APPELEN, Roode, per K.G.	25, 28, 32 ct.	Onze bekende VALENCIA PINDA, per pond	28 ct.
SINAASAPPELEN, 6, 7, 9 stuks	25 ct.	CHINEESCHE PINDA, p. p. 19 ct., p. Kg. 19 ct.	
CITROENEN, 4 a	19 ct.	Probeert U eens onze porties HARING- en ZALM-SLA, zeer fijn en goedkoop, slechts 18 ct.	
JAPFA's 7 ct, per stuk, 5 stuks	28 ct.		
Extra groote 10 ct, per stuk (zeer fijn).			

Doet Uw voordeel en koopt bij

ROMAR, Fnidsen 115. Tel. 326

Altijd maar werken..

Hij heeft altijd gewerkt, vanaf zijn zesde levensjaar al. Hij heeft schitterende ouders gehad, die hij nog altijd dankbaar is voor wat ze voor hem gedaan hebben. Hij heeft echter nooit met ze naar de bioscoop kunnen gaan, daar was eenvoudigweg geen tijd voor, er moest altijd gewerkt worden! Het begon al meteen als hij uit school kwam. Hij was een redelijk voetballer in die tijd, hij had qua postuur alles mee omdat hij groot en fors van stuk was. Hij kon dus altijd makkelijk bij de bal. Maar een carrière in die richting zat er niet in, er was niet genoeg tijd om te trainen. Hij heeft tot en met het begin van de oorlog gevoetbald. Ze moesten er met de trein naartoe en zich in de wagon omkleden. Met paard en wagen werden ze dan opgepikt en het laatste stuk naar het voetbalveld gebracht.

Oorlog en onderduikadres

Gedurende de oorlog is hij ondergedoken geweest om niet in Duitsland te werk gesteld te hoeven worden. Hr. Buurman vervalste een persoonsbewijs voor hem zodat hij voor hem als boerenknecht kon gaan werken. In het begin werkte dat, naderhand plukten de Duitsers gewoon alle beschikbare mannen van de weg om op transport gesteld te worden naar Duitsland. Dus het bleef uitkijken geblazen.

Hr. Buurman was een rijke boer die grote hoeveelheden aardappels verbouwde. Die werden op een gegeven moment gestolen (er heerste natuurlijk enorme schaarste en honger) dus moesten de knechten om de beurt waken.

Bijna verpletterd door knotwilg

In 1945 is hij letterlijk aan de dood ontsnapt toen hij eens stond uit te puffen na zware lichamelijke arbeid onder een knotwilg. Hij hoorde ineens een enorm gekraak en de knotwilg ging tegen de vlakte! Hij rende voor zijn leven en is er ongeschonden vanaf gekomen. Hij blijft dit een zeer raar gebeuren vinden, het lijkt of hij een beschermengel gehad heeft. Zijn ouders hadden een groothandel en werden daarom niet door de Duitsers weggeplukt en op transport gezet. De Duitsers jatten echter alles. Ze hadden een vrachtauto die reed op steenkool. De vrachtauto hebben ze nooit gejat, die was ook hard nodig voor de voedselvoorziening, dat zagen ze ook wel in.

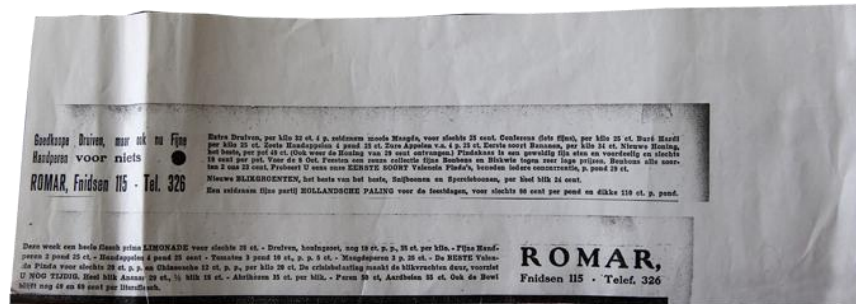
Auto ingebouwd in bunker...

Op de foto met de oude auto: de auto was van zijn schoonvader. Hij stond altijd in een garage. Op een dag besloten de Duitsers hier een bunker van te maken en konden ze niet meer bij hun auto komen (die stond er nog steeds in en kon er niet meer uit). Zijn schoonvader haalde de schuilkelder stiekem weg zodat hij zijn auto weer kon gebruiken.

E. Romar en zonen

Na de oorlog is hij in de zaak van zijn ouders blijven werken. Hij ging producten exporteren naar o.a. Duitsland, België, Frankrijk en Italië. De zaak is uiteindelijk uitgegroeid tot één van de grotere zaken van Nederland (E. Romar en zonen). Hij heeft het naderhand nog een tijd samen met zijn enige broer gerund. Hij had geen zussen, ze waren met zijn tweeën. Zijn vader is op 60-jarige leeftijd in 1954 overleden. Zijn moeder is 8 jaar langer blijven leven.

Groenten- en fruithandel in Limburg

Zijn broer is allang overleden, die was vier jaar ouder dan hij. Nadat ze beiden uit de groothandel van hun ouders waren gestapt is zijn broer in Bunde, in de fruitstreek van Limburg gaan wonen, om daar een groenten- en fruithandel te starten. Iets heel anders dan ze gewend waren! Hijzelf bleef in Noord Holland wonen en deed telefonisch de in- en verkoop, terwijl zijn broer de afwerking deed in Limburg. Ze waren de eersten met een telex in Alkmaar en op ieder bureau stond een telefoon. Ook thuis hadden ze drie lijnen en de telefoon rinkelde de hele dag. Hij zat op een gegeven moment de hele dag op kantoor. Zijn vrouw zorgde voor het huishouden en het gezin. Ze hadden beiden weinig privéleven en hun geld stond eigenlijk altijd in het buitenland. Je moest altijd maar afwachten of die coöperaties wel betaalden. Zijn broer ging vaak naar het buitenland om o.a. betalingen te incasseren.

Het wagenpark van het bedrijf

Zorgcentrum Prins Hendrik

Hij woont al vier jaar bij zorgcentrum Prins Hendrik in Egmond aan Zee. Vroeger was dit uitsluitend bestemd voor oud-zeelieden, tegenwoordig kan iedereen er terecht. Het is zeer comfortabel wonen, vlakbij het strand en de duinen. Er is ruimte genoeg, hij heeft een tweekamerappartement en zelf een separate badkamer. Ze hebben alleen geen eigen balkon, maar er is een gemeenschappelijk terras.

Verschillende huizen, hobby's en reizen

Daarvoor heeft hij op verschillende plaatsen gewoond, o.a. in Alkmaar en in Egmond in een grachtenflat aan zee. Daarna nog in Bergen en in Heiloo. Toen zijn vrouw een attack kreeg zijn ze naar Prins Hendrik verhuisd. Zijn vrouw is in september vorig jaar overleden, ze is 91 jaar geworden. Het was een goed huwelijk, ze hebben altijd alles samen gedaan. Ze tennisten, speelden bridge en gingen veel op vakantie, o.a. naar Rusland, Syrië, en ze hebben een lange cruise gemaakt in het Caribisch gebied. Toen zijn vrouw last van astma kreeg heeft hij in 1964 drie flats aan de boulevard in Egmond gekocht zodat ze samen iedere dag met de auto naar het strand konden gaan en de frisse zeelucht konden opsnuiven. Meestal verbleven ze hier van Pasen t/m de kerst. Dit heeft haar heel veel goed gedaan. Ook alle kinderen hebben hier hun jeugd doorgebracht.

Portret van zijn vrouw

Tijdens een reisje in Zuid Frankrijk

BMW

Hij durft nu geen auto meer te rijden. Hij zou het wel mogen maar durft het niet meer aan. Hij heeft zijn grote BMW aan zijn kinderen gegeven. Hij heeft nooit in oldtimers gereden maar kocht altijd moderne, snelle en grote auto's. Dat moest ook wel met zijn postuur!

Hij heeft drie dochters die in Schagen, Amsterdam en Sassenheim wonen. Ze komen ontzettend vaak langs, evenals zijn vier kleinkinderen.

Zijn echtgenote in jonge jaren

Zijn drie dochters

Echtgenote en drie dochters

Echtgenote en drie dochters

Hr. Tjeertes - 1929

Stamboom

Hij komt oorspronkelijk uit Friesland. Hij heeft een hele stamboom van de familie Zomer (van zijn vrouw) voor zich liggen die terug gaat tot 1600. Hij heeft dit zelf helemaal uitgeplozen. De familie van zijn vrouw komt oorspronkelijk uit Drenthe en ze woonden vroeger in plaggenhutten. In Hollandse Veld (dichtbij Hoogeveen) staat nog steeds een boerderij van de oude Zomer waar nog steeds een familielid in woont. Een Zomertje is ooit nog getrouwd met de dochter van Michiel de Ruijter (zie onderstaand overzicht, vetgedrukt).

ILLUSTERE PERSONAGES UIT HET GESLACHT VAN HANS ZOMER (buiten de directe geslachtslijn)	
Hendrik Zomer Geb. Omstreeks 1530 (wordt ook geschreven Henric Somer, eveneens als Henrik Zoomer) 1552-1566 Schepen of burgemeester van Veere 1572- Tijdens het afschudden van het Spaanse juk burgemeester van Veere HENDRIK SOMER Geb. Omstreeks 1565 (wordt ook geschreven als Hendrik Zomer). Getr. Met Catharina Valerius, dochter van A. Valerius (Nederlands Gedenkklink) DAVID ZOMER Geb. Omstr. 1600. Conrector Latijnse School Middelburg. Predikant te Kapelle-Biezeling 1630. Overl. 16 juli 1654 CORNELIS SOMER Geb. 12-3-1613. Getr. Met Elisabeth Kien. 12-8-1635 Predikant te Wolfaartsdijk. 10-12-1661 Idem te Vlissingen.	IV ADRIAEN SOMER Geb. Omstreeks 1575. Getr. met Maria Velters, wed. Kien. V HENDRIK SOMER Geb. Omstreeks 1605. 1630 getr. met Adriaentje Martens. 1657 Lid van de vroedschap Alkmaar. Wordt ook wel genoemd: Hendrik van Someren of Hendrik Jacobs Somer. Zeer waarschijnlijk dus niet genoemd naar zijn oom Hendrik, maar naar zijn grootvader van moederszijde. VI KATRIJNTJE 16-11-1631 MAARTEN I 30-12-1635 ADRIAAN I 16-2-1639 MAARTEN II 16-2-1639 ADRIAAN II 27-10-1641 WILLEM 26-10-1644 GERRIT I 3-11-1645 GERRIT II 5-4-1649

<p>Overleden 1661</p> <p>BERNARDUS ZOMER</p> <p>Geb. Omstreeks 1640. Getr. Met Margaretha de Ruyter, dochter van Michiel de Ruyter. Uit dit huwelijk drie dochters, geen zoon. Predikant te Serooskerke 1664. Idem te Vlissingen 1667. Idem te Amsterdam 1671. Overleden 2 juni 1684. Bijgezet in graftombe van De Ruyter.</p> <p>I HANS SOMER</p> <p>Geb. 1490. Overl. 24 sept. 1548. Schepen van Veere</p> <p>II DAVID ZOMER</p> <p>Geb. Omstr. 1520. 1573 Schepen van Middelburg. 1580 Burgemeester van Middleburg. 1583 Baljuw van Middelburg. Zijn naam wordt soms met een letter S maar meestal met een Z geschreven. Overl. omstr. 1600</p> <p>III CORNELIS SOMER</p> <p>Geb. Omstreks 1550. 1604 burgemeester van Veere. 1605 idem. 1611 idem. 1617 idem. Getr. met Johanna Knaaps.</p>	<p>BURGERLIJK (GEENADELLIJK WAPEN) VAN HANS ZOMER</p> <p>D'argent à un arbre triplement étagé de sinople, le fût entouré d'une barrière au naturel, le tut soutenu d'une terrasse de second. Lambrequin de pourpre.</p> <p>Op zilveren ondergrond, een boom met driedubbele kroon in emerald-groen, de stam omgeven door een hekwerk in wit, het geheel gedragen door een terras in de tweede kleur. Dekkleed in purper.</p>
<p>TOT 1962 is algemeen aangenomen dat de familienaam Zomer een nog jonge achternaam was, die pas na invoering van het burgerlijk wetboek in 1810 in gebruik gekomen zou zijn. Wel was bekend, dat de familienaam Zomer in Holland en Zeeland weleens voorkwam zonder dat een gemeenschappelijke afstamming met de Zomers rondom Hoogeveen geconstateerd kon worden. Ook gaf het wel eens bevreemding dat een eenvoudige "veenbaas" in Drenthe in 1810 zoveel fantasie zou hebben gehad dat hij bij het aannemen van de verplichte achternaam zijn keuze liet vallen op "Zomer", in tegenstelling met de keuze van zijn burens en kennissen in dezelfde gemeente, die namen als Benjamins, Otten, Kikkert of Olde goed genoeg vonden. Zou een dergelijke uitzonderlijke keuze niet een zekere opschudding in de volksgemeenschap hebben betekend? Maar bij de naspeuringen, nodig voor de samenstelling van dit</p>	

familieoverzicht, kwamen verrassende wetenswaardigheden aan het licht. Het bleek namelijk dat de familienaam "Zomer" al veel langer dan sinds 1810 in de familie gebruikelijk was geweest. Het bleek dat de vader van het familiestamhoofd in 1810 reeds bij diens overlijden in 1801, dus 10 jaar vroeger, als Geert Zomers in de overlijdensregisters stond ingeschreven. Meerdere malen komt in de archiefstukken de naam Zomer voor.

14-7-1787 Een kind begraven van Hendrik Zomer

1-7-1786 Een kind begraven van Geert Willems Zomer

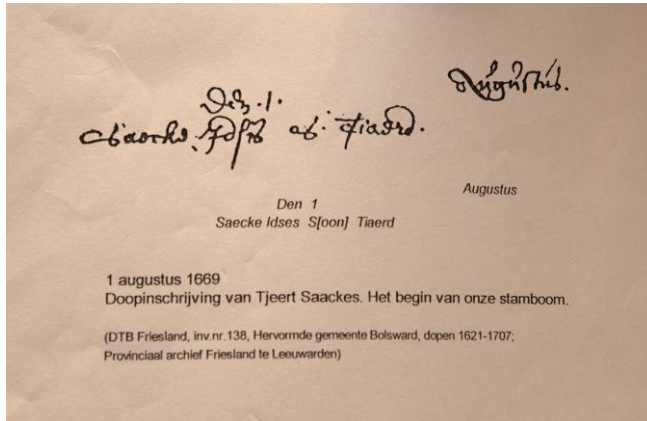
31-1-1795 Een kind begraven van Willem Zomer

Meerdere voorbeelden zouden zijn te noemen, maar de door de voornamen meest sprekende zijn genomen. Ook uit de overlijdensakte van het hoofd der familie in 1810, Hendrik Geerts blijkt, dat zijn vader Geert Willem reeds de achternaam Zomer voerde. Bewijzen voor het feit, dat in 1810 niet een familienaam is aangenomen, zodat deze familienaam, die min of meer in onbruik was geraakt, in 1810 in Drenthe is gelegaliseerd.

Dit in 'onbruik geraken' is zeer verklaarbaar, gezien de samenleving in een intieme buurtgemeenschap, waar men elkaar altijd bij de voornaam noemde, en de achternaam nooit nodig was. De burens kenden de achternamen niet eens, zodat de kinderen ook nooit met hun toekomstige achternamen vertrouwd zijn geraakt, maar genoeg namen met de nadere aanduiding Geertszoon (verkort tot Geerts) of Hendriksdocher (is Hendriks). De naam Zomer is een oude naam, zoals nu blijkt. Het is aan te nemen dat de voorvader, die zich bij het begin van de verveningen in de 17^e eeuw in Drenthe vestigde, de achternaam Zomer droeg, en dat deze achternaam in de volksgemeenschap in onbruik is geraakt.

Ongeveer 1665 duikt plotseling in de nieuwe verveningen in Drenthe een zekere Geert Hendrik Zomer op. Waar hij vandaan gekomen is? Volgens familieoverlevering is de familie Zomer uit Holland afkomstig. Vanaf de 15^e eeuw komt de familienaam Zomer in Holland en Zeeland voor. Een paar voorbeelden kunnen worden gegeven. In 1580 is een zekere David Zomer (wiens naam ook wel met een S geschreven wordt) baljuw van Middelburg. Tegelijkertijd is zijn broer Hendrik Zomer burgemeester van Veere. Een latere David Somer was eerst Conrector van de Latijnse school in Middelburg, daarna predikant te Kapelle-Biezelinghe. Overleden 21 juli 1654. Een broer van deze David Somer was Cornelis Somer, predikant te Wolfaartsdijk en later te Vlissingen. Een nakomeling van genoemde Cornelis Somer was Bernardus Somer, predikant te Serooskerke, Vlissingen en Amsterdam. Overleden 2 juni 1684. Deze Bernardus Zomer was getrouwd met **Margaretha de Ruyter, een dochter van Michiel Adriaansz de Ruyter**. Dit echtpaar heeft geen zonen gehad, wel drie dochters.

Het is aangetoond dat de familie Tjeertes (zijn eigen familie) is begonnen in Friesland, te weten in Bolsward. Maar Tjeert vertrok naar de Wormer en trouwde daar met Maartje Claas in 1698. Tjeert Caackes is geboren uit het 2^e huwelijk van Saachese Idses. Uit het 1^e huwelijk met Antje Harmans werd Piter Saaches geboren. De familie van zijn vrouw komt uit Drenthe, zijn familie uit Alkmaar.

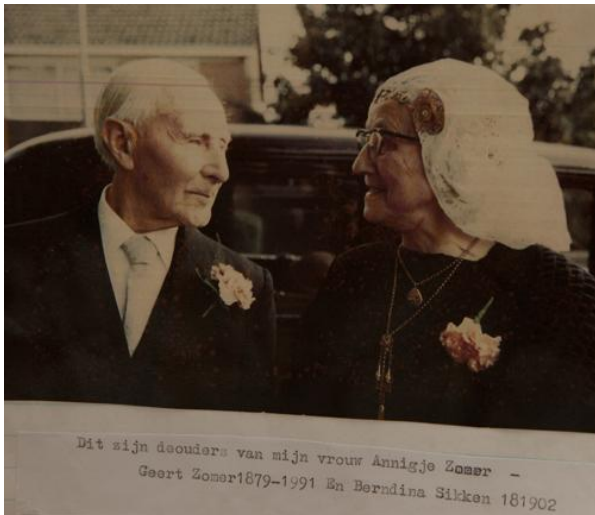
Gebouwtje (foto) is van zijn opa (Tjeertes) geworden. Boerderij (foto) Drenthe (Hoogeveen) waar zijn vrouw geboren is. Zijn vrouw is niet bij het interview aanwezig.

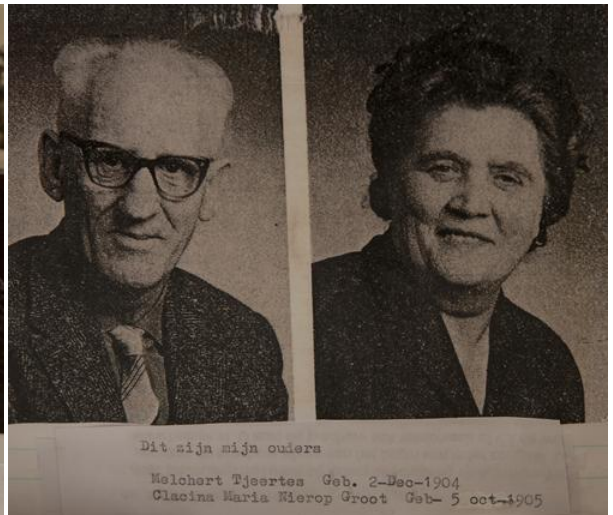
Dit is de boerderij van moeder waar ze geboren is aan de Coevorderstraat weg (huize Veenlust)

Dit zijn de grootouders van mijn vrouw Annigje Zomer
Links Dirk Zomer 1869-1940 Elsie Lip 1876-1947

Dit zijn de ouders van mijn vrouw Annigje Zomer -
Geert Zomer 1879-1991 En Berdina Silken 181902

Dit zijn mijn ouders
Melchert Tjeertes Geb. 2-Dec-1904
Clacina Maria Kierop Groot Geb. 5 oct-1905

Foto met kapje: de oma van zijn vrouw

Het is een Drents kapje. Als je rijk was droeg je een gouden kapje, als je minder rijk was, een zilveren exemplaar en als je arm was had je wel een kapje maar zonder goud of zilver. Het laatste had haar oma. Toch kwam ze uit goeude stand. Voor de oorlog had haar vader acht koeien en als je dat had, dan was je een hele boer in die tijd. Ze zijn echt boer geweest van beroep, ze leefden er volledig van.

Duinen vol met Duitse mijnen

Hij herinnert zich dat de duinen tijdens en net na de oorlog vol met mijnen lagen. Heel veel Duitsers moesten als een soort straf na de oorlog helpen de mijnen te ruimen.

Kok aan boord

Hij is in 1946 gaan varen. Hij was kok aan boord en is onderaan de ladder begonnen. Eerst als leerling-kok toen half en uiteindelijk heeft hij het gebracht tot kok. Hij heeft in totaal 4 ½ jaar gevaren. Hij woonde toen in IJmuiden. Hij laat een fotolijst zien met alle schepen waarop hij gevaren heeft. Het zijn er verschillende. Hij heeft op vrachtboten gevaren die troepen transporteerden net na de oorlog, waaronder bijvoorbeeld ook Nederlandse soldaten naar Nederlands Indië. Hij is verder nog naar Amerika en Canada gevaren en ook heeft hij Japanse krijgsgevangenen naar Nieuw Guinea vervoerd, waar ze als straf te werk werden gesteld.

TBC en einde vaarcarrière

Toen hij last van zijn buik kreeg moet hij stoppen met varen. Na onderzoek bleek het TBC te zijn. Ze hebben hem geprobeerd te opereren maar zijn klieren waren aangetast door de TBC. Hij kreeg er pillen voor en moest naar het sanatorium in Hilversum. Daar is hij acht maanden geweest en hij heeft er zijn toekomstige vrouw ontmoet die er als huishoudster werkte.

De schepen waar hij op gevaren heeft

Gereformeerd en 'niks'

Zij was gereformeerd en hij was 'niks'. Dat gaf problemen bij haar familie... Toen hij de eerste keer bij haar thuis kwam moest hij meteen vertrekken. Daar nam hij geen genoegen mee en hij zei: 'Ik blijf mooi hier!'

De familie had het maar te accepteren en sinds 1954 is hij met haar getrouwd. Maar haar familie heeft hem hen wel jarenlang laten merken dat ze het er niet mee eens waren en dat hij er eigenlijk niet bij hoorde. Als ze langskwamen bleven ze altijd maar heel even (een dag ofzo), terwijl ze bij haar broer veel langer bleven hangen. Toen hij het beu was heeft hij hen een gegeven moment meegedeeld dat ze eigenlijk helemaal niet meer hoefden te komen, als het op deze manier moest. Ze zijn toen een jaar lang helemaal weggebleven, maar na een tijdje kwamen ze wel weer, en dit keer veel langer per keer!

Geen zeemanshuwelijk!

Na zijn huwelijk mocht hij van zijn vrouw niet meer terug naar zee. Ze kon en wilde hem niet zo lang missen en geloofde niet in zeemanshuwelijken.

Hij is toen naar de Hoogovens gegaan om er te gaan werken. Het ging toen weer goed met zijn gezondheid.

Met echtgenote

Tattoo die hij heeft laten zetten

Tattoo die hij zelf gezet heeft

Gezinssituatie

Ze hebben samen drie kinderen: 2 zonen en 1 dochter. Zijn jongste zoon werkt in de gezondheidszorg in Heiloo en zijn oudste zoon is gezagvoerder bij de KLM. Hij zal er binnenkort uit moeten want hij is al 57, de pensioengerechtigde leeftijd bij de meeste luchtvaartmaatschappijen.

Zijn dochter werkt tevens in de gezondheidszorg. Ze hebben samen 5 kleinkinderen en 3 achterkleinkinderen. De dochter van zijn dochter was op haar 15^e zwanger en zij en haar vriend hebben het kind gekregen. Het is een meisje geworden. Ze hebben eerst een tijd bij zijn ouders gewoond, nu wonen ze zelfstandig in IJmuiden.

Veel verhuizingen en reislust

Ze hebben eerst in Alkmaar samengewoond en zijn toen naar IJmuiden verhuisd waar ze getrouwd zijn en kinderen hebben gekregen. Daarna zijn ze weer terug naar Alkmaar verhuisd, vervolgens naar Akersloot en omdat zijn vrouw uit Drenthe kwam en het wel weer eens terug wilde zien hebben ze ook nog tien jaar in Drenthe gewoond. Ze hebben veel winters doorgebracht in Portugal. Dat deden ze tot zeven jaar terug. Ze hebben veel gereisd samen en hebben o.a. Indonesië, Thailand, Tunesië en Marokko bezocht. Hij vond Indonesië niet zo heel veel veranderd in 50 jaar tijd. De mensen (vooral de vrouwen) liepen er nu wel wat netter bij. Geen topless toestanden meer, wat je destijds wel veel zag.

Geloofskwestie onderling opgelost

Het verschil in geloof hebben ze onderling opgelost. Hun relatie is drie dagen 'uit' geweest vanwege het geloof. Ze dachten beiden dat dit toch een te groot obstakel zou zijn of worden. Maar toen heeft hij haar toch maar een brief geschreven dat ze het maar weer eens moesten proberen. Zijn vrouw gaat nu nooit meer naar de kerk maar vroeger ging hij dan weleens mee om haar een plezier te doen. En de kinderen kregen allemaal een kinderbijbel van haar. Hij vond dat niet erg en zij vond het niet storend dat hij niets gelooft.

Hoogovens, pensioen en overwinteren in Portugal

Hij is altijd bij de Hoogovens blijven werken. Eerst in de fabriek en later op kantoor als technisch assistent. Het was een leuke baan en op zijn 58^e mocht hij al stoppen. Zijn vader werkte er ook, hij heeft voor een baantje voor hem gezorgd destijds. Ze hebben er ook samen gewerkt als collega's. Hij heeft erg genoten van al het reizen waar hij toen tijd voor kreeg. Ook de overwinteringsreizen in Praia de Rocha in Portugal, waar ze soms drie maanden verbleven zijn erg goed bevallen. Ze hebben er ook een hele schare vrienden aan overgehouden.

Zijn vrouw wordt nu steeds vergeetachtiger, sinds ze een herseninfarct kreeg. Maar ze breit nog erg veel en ze wonen gezellig samen in hun appartement bij Agnes.

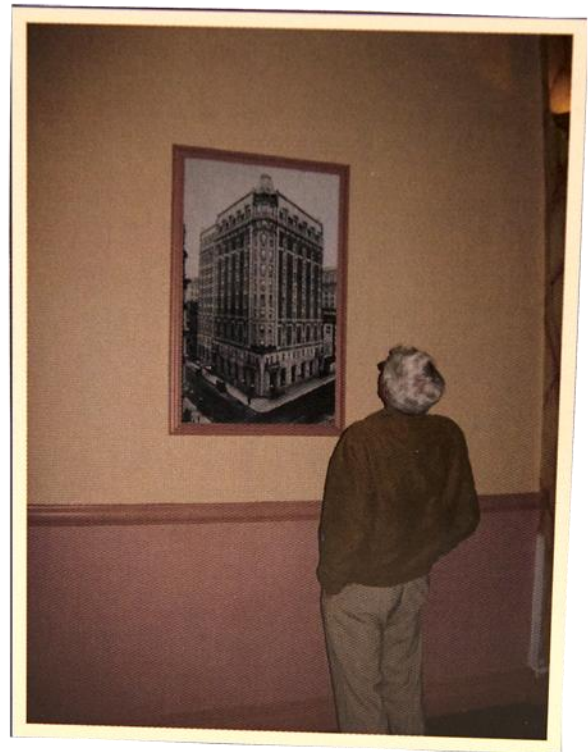
Hij heeft een overzicht gemaakt van alle reizen die hij gemaakt heeft. Waar een kruisje voor staat is een vakantiereis geweest, de rest was zakelijk.

Weerzien New York

Hij heeft vroeger een paar maanden in New York gezeten. Zijn schip was er nog niet, dat was nog onderweg. Ze werden met de hele bemanning ondergebracht in hotel Brules (zie foto) waar alles keurig betaald werd. Hij is echter toch gaan werken als timmerman in een ziekenhuis. In 2007 is hij er met zijn zoon teruggegaan. Zijn zoon Melchert (de gezagvoerder) had een vluchtje en nodigde hem uit mee te gaan. Het was een geweldige trip en hij heeft het hotel waar hij destijds verbleef ook weer teruggezien.

Het kaartje van het hotel dat hij altijd bewaard heeft

En het weerzien in 2007

Het voormalig ziekenhuis waar hij gewerkt heeft

Even op politiemotor...

DKW

In 1955 reed hij op een DKW motor. Hij had echter geen rijbewijs dus op een gegeven moment is hij er maar mee opgehouden uit angst dat ze hem een keer zouden pakken.

Verenigingsleven

Hij zat vroeger in allerlei besturen: voetbal, handbal, wielrennen, etc. Zelf deed hij echter niet aan sport, hij voetbalde alleen een beetje. Het besturen ervan trok hem echter meer. Van de ene club raakte hij vanzelf in contact met de andere en zo kreeg hij een druk bestuursleven. Verder had hij geen hobby's. Ze hebben samen wel veel gefietst en gereisd. En natuurlijk hield hij zich met het stamboekgebeuren bezig.

Postbezorger

Hij is nu nog postbezorger in Agnes. Dan heeft hij nog een 'klussie' af en toe! Want stilzitten kan hij nog steeds niet...

De kachel

Ja, zo zullen wij het verhaal maar noemen. Want wat is er allemaal gebeurd na de Tweede Wereldoorlog. In de Tweede Wereldoorlog had iedereen wel een kachel in huis om in te stoken. Maar de mensen hadden vaak niets om te stoken. De mensen niet niet veel meer. En hoe kom je aan stookspullen, er werd ook veel gestolen want de kachel moest toch stoken. Alles werd verbrand. Ja, oude klompen, schoenen, boompjes, alles wat maar branden wilde. Want stelen, daar trok je niets van aan. Boompjes in de parken en in het gingen er aan. Je had in Alkmaar een grote remise van de locomotieven van de spoorwegen, waar de locomotieven hun as van de kolen neer gooiden en nieuwe kolen laaden. En juist in het as van de kolen ging je rommelen om wat kolen te zoeken. Ik ben daar als jongen veel geweest om te zoeken naar kolenresten. En als je dan thuiskwam met stukken handen dat had je eigenlijk niet veel. Je ging er al vroeg heen, want er was volk genoeg om te zoeken. Ja avonds thuis stukken handen en de hele dag nog geen eten gehad. Maar ja, na de oorlog waren de vele kachels en ok de schoorstenen van de huizen vuil van het stof. Maar ja, in de oorlog durf je niet op de huizen te klimmen om alles schoon te maken vanwege de Duitsers. Maar ja, de oorlog was afgelopen en daar stond mijn opa voor de deur of ik hem wou helpen om de schoorsteen te vegen. Je kon bij de woningbouwvereniging een grote lijn krijgen en daar hing onderaan een grote stalen bal en een stalen boender en je kreeg een ladder mee om op het dak te klimmen. Dus ik met de spullen en opa naar zijn huis. Mijn grootouders woonden niet zo ver weg. Dus wij tweetjes aan de gang, kachel weghalen voor opa en de ladder goed neerzetten. Mijn opoe zei nog: 'jullie maken toch geen rommel he!' Nee zei opa dat komt prima voor elkaar. Dus ik als jongen van 15 jaar het dak op. Opa zat beneden met een zak te wachten tot het begon. Opa kwam nog even naar buiten om te zeggen dat hij nu naar binnen ging. Ik werkte nog even. Maar ja, er zat zoveel vuil in, dat beneden opa de zak uit zijn handen liet vallen met grote gevolgen. Opa maar roepen dat ik moest stoppen, maar ja, zoiets hoor je nooit, dus ik bleef ragen bij de schoorsteen. Toen kwam opa naar buiten, roepend dat ik moest stoppen. Maar ja, ik had al een tijdje onder de schoorsteen gezeten.. En hij maar roepen. Toen de arme man naar buiten kwam zo zwart als roet leek het de bekende speler Louis Armstrong wel. Het was een heel mooi gezicht. Het was echt om te lachen en dan opa ook nog. En toen naar binnen samen en daar zat opoe pikzwart in haar

rieten stoel. Nou de burens en mijn moeder zijn daar enkele dagen bezig geweest om alles weer in orde te maken. Nu opa bleef maar lachen want zo was hij altijd. Na enkele dagen was mijn opoe weer bijgekomen.

Leuke anekdote, door Hr. Tjeertes zelf opgetekend

Zuster Desideria (Toos Boeters) - 1926

Ze is nu twee jaar bij Zorgcentrum Agnes in Egmond aan Zee. Ze is niet op haar mondje gevallen en staat nog midden in het leven.

Zusternaam

Haar zuster naam is Desideria, wat verlangen of begeerte betekent. Ze gebruikt hem niet meer en laat zich Zuster Toos noemen. Desideria vonden ze toch te lang, ze noemden haar toen zuster Deria. Ze is vanaf haar 17^e verjaardag zuster. Eerst was ze lid van de Beschouwende Orde.

Ingetreden bij de Clarissen in Tilburg

Haar moeder is jong overleden en zij was de oudste thuis. Ze had nog twee zussen en twee broers. In die tijd moesten er offers gebracht worden. Ze vond zelf dat zij dat moest doen. In die tijd deed je alles voor de Heer, niet eens zozeer om mensen te willen helpen.

Ze is in 1945 bij de Clarissen in Tilburg ingetreden maar het voelde daar niet als haar roeping. Ze had geen haar meer op haar hoofd, ze werd de eerste dag al kaalgeschoren. Na de oorlog werd ze daardoor ook uitgescholden voor 'Moffenkletter'.

De Kleine Zusters van de H. Joseph in Heerlen

Ze trad in bij De Kleine Zusters van de H. Joseph. Een congregatie van vrouwen die in 1872 in Heerlen door Mgr. Joseph Savelberg is gesticht. De congregatie legt zich toe op actieve bezigheden: gezondheidszorg, onderwijs en huishouden. Tot aan het einde van de twintigste eeuw werkten de Kleine Zusters in ziekenhuizen, inrichtingen en scholen. Zij zorgden voor ouderen, zieken, geestelijk en lichamelijk gehandicapten en kinderen. Zij waren niet alleen in Heerlen en

Limburg actief, maar ook in de rest van Nederland en in België. Missiewerk voerde de Kleine Zusters naar China, Indonesië, Nieuw-Guinea, Kenia en Tanzania. Ook daar

deden ze vooral aan scholing en ziekenzorg. In tegenstelling tot veel andere congregaties die zochten naar een meer contemplatieve invulling van hun religieuze leven, zijn de Kleine Zusters altijd actief op de maatschappij betrokken geweest. De Nederlandse en Belgische zusters hebben inmiddels allemaal de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. In Kenia, Tanzania en Indonesië zijn jonge takken van de

De Kleine Zusters van de H. Joseph

congregatie nog volop aan het werk.

TBC

Ze was nog geen maand binnen in het klooster, of ze werd al ziek (TBC). Ze was toen 19 jaar oud en normaal gesproken werd je gewoon weggestuurd als je ziek werd. Zij echter niet. Ze mocht niet binnen uitzieken en lag in de kou buiten op de veranda. Ze mocht niet binnen liggen omdat je geen contact met de

profesten (degenen die al professie gedaan hadden, zij was nog maar novice) mocht hebben. Die lagen wel binnen als ze ziek waren! En uitgerekend toen brak er een vreselijke, koude winter uit. Ze heeft veel kou geleden maar ze heeft er geen drama van gemaakt. Ze had toch een kruik bij zich!

Afzondering

Ze mocht slechts 1x per drie maanden bezoek ontvangen van familie en/of vrienden. Maar dat vond ze geen probleem, daar stelde je je op in. Ze zaten met dertig meiden in het klooster en hebben erg veel lol gehad met elkaar. De nederigheid die je geacht werd te hanteren als je in het klooster was ingetreden vond ze ook wel meevallen, dat ligt toch grotendeels aan jezelf. De gelofte leg je bewust af maar ze heeft nooit armoede ervaren.

Z-verpleging

Zuster Melitia zat bij dezelfde congregatie. Zij is op missie gegaan naar Kenia. Toos is zelf niet op missie geweest maar heeft bij de kinderbescherming en in de Z-verpleging (met zwakzinnigen). Ze had zo'n 30 a 40 patiënten onder zich en ze stond er dag en nacht vaak helemaal alleen voor. Als het 35 of meer patiënten waren werd het soms echt teveel en waren de betere patiënten je hulp! Ze heeft er vanaf 1952 tot aan de jaren '70

gewerkt.

En toen kwamen de experimenten (Mochten zwakzinnigen samenwonen of moesten ze alleen op een kamer?) en kreeg ze er genoeg van. "Mag ik a.u.b. mens worden!" riep ze uit. Ze is toen naar Amsterdam verhuisd, waar ze bijna 30 jaar gewoond en gewerkt heeft.

Opening drugspastaat op de Amsterdamse Wallen

Nog niet zolang geleden was Amsterdam het Mekka voor druggebruikers. De Zeedijk zag zwart van de hosselende en scorende gebruikers. Achter het Centraal Station was de tippelzone voor straatprostituees en de nonnen van het Miriamhuis vingen vijftien jaar lang iedere avond en nacht circa zeventig verslaafde straatprostituees op. Eind jaren tachtig begon de aidsepidemie haar onbarmhartige opmars onder de circa 7.500 druggebruikers die Amsterdam toen telde. In 1990 werd Nederlands eerste drugspastor Ricus Dullaert aangesteld. Nog in datzelfde jaar opende hij een speciale kerk voor druggebruikers in de Petrus en Paulus Crypte in de Barndesteeg midden op de Amsterdamse Wallen.

Ingang van het Bethaniënklooster aan Barndesteeg 6b

Het wijnkopersgildehuis

Achttien jaar lang werd daar iedere zondag een kerkdienst met en voor druggebruikers gehouden.

Vooraf voor 1996, toen aidsremmende medicijnen op de markt kwamen, ging de ene na de andere druggebruiker aan aids dood. *Riccus Dullaert heeft er een boek over geschreven: Tien jaar drugs- en aidspastaat in Amsterdam, 1990-2000.* Een levendig verslag van de zelfkant van Amsterdam die nu al haast verleden tijd is. Er staan verhalen in die je laten huilen en lachen tegelijk. Het drugspastaat bestaat anno 2010 nog steeds.

Opvang prostituees in Miriamhuis

Ze heeft veel met jonge prostituees gewerkt, vaak 's nachts. Ze heeft veel met ze gepraat en problemen opgelost. Er zaten kinderen van 14-15 jaar bij. Dat vond ze nog het ergst. Zij kunnen hun eigen keuzes nog niet maken. Kinderen van rond de 20 vaak al wel. Vaak was hun eigen moeder ook prostituee, dikwijls verslaafd, evenals hun dochters. Ze moesten dit werk doen om in hun levensonderhoud te voorzien en hun verslaving te financieren.

Nooit geoordeeld, nooit pogingen gedaan ze te veranderen

Ze heeft nooit pogingen ondernomen om ze te veranderen, dat was helemaal haar bedoeling niet. Ze wilde alleen dat ze een plek hadden waar ze konden zijn wie ze waren. Ze hoopte dan natuurlijk wel dat ze zelf tot inzicht kwamen dat het ook anders kon. Ze werd wel vaak beroerd van de 'zieke mannenwereld' op de Wallen. „Je zou ze soms achter het behang plakken, een stelletje egoïsten

zijn het!”

Soms kwamen er weleens in elkaar geslagen hoertjes bij hen binnen. Ze hadden een eigen arts en een maatschappelijk werker in huis, wat allemaal betaald werd vanuit de congregatie. Het waren vaak welgestelde mannen (artsen e.d.) die mishandelden, bijna altijd getrouwd. Ze namen natuurlijk een enorm risico wanneer ze een hoertje bezochten. Maar de hartstocht was blijkbaar groter dan de angsten. Als een prostituee aangifte deed van mishandeling werd ze bijna nooit serieus genomen. Ze geloofden toch altijd zo'n man.

“Als je bang bent moet je het niet doen!”

In het Miriamhuis konden de vrouwen een paar uur slapen, maar het was geen echt 'slaaphuis'. Zelf hadden ze vaak geen plek om te overnachten, ze sliepen vaak op straat. Ook konden ze zich er wassen en kregen ze vaak een kop soep of een boterham aangeboden. Ze werkten 's nachts maar met twee zusters. Ze heeft nooit angst gekend. “Als je bang bent moet je het niet doen!” Ze moest eigenlijk altijd overal om lachen, ze vond het leven gewoon een feest, ondanks het feit dat ze toch veel ellende om zich heen ervaren heeft. Van humor kon je niet echt spreken, dat zat er niet in daar. Maar je lachte veel om hoe ermee werd omgegaan, hoe die meiden die mannen bedonderden.

Het leven op straat is heel erg veranderd ten opzichte van twintig jaar geleden. Ze denkt dat de prostitutie minder is geworden. Ook zitten er nu veel meer vrouwen achter de ramen en het gaat ze meer om de luxe die het werk voortbrengt dan om het moeten voorzien in je levensonderhoud. Vroeger zagen de meiden er ook wat onverzorgd uit, nu zijn het bloedmooie, tot in de puntjes verzorgde dames.

Anja Joos

Ze kende Anja Joos, de vrouw die in 2003 na een bezoek aan supermarkt Dirk van den Broek werd doodgeschoten. Franciscanes Toos Boeters, kende Joos al vijftientig jaar uit 'de huiskamer', een opvangruimte voor heroïneprostituees. „Als meisje van een jaar of zeventien kwam Anja uit Duitsland aan in de huiskamer in Amsterdam,” vertelt Boeters. „Ze vertrouwde helemaal niemand. Ze begreep er ook niets van dat ze zomaar gratis koffie kreeg.” Ondanks het harde leven op de tippelzone, heeft ze door de jaren heen toch vertrouwen in de mens gekregen. „Ze was beslist geen heilige”, zegt Boeters. „Ze kon je uitzuigen, had een grote fantasie en heeft ook vast wel eens wat gepikt. Maar ze was teleurgesteld in mensen en had haar vertrouwen gesteld op God.”

„Mensen als Anja hebben me geleerd mens te zijn”, zegt Boeters. „Zij was vrij. Ze had niets te verliezen, ze heeft haar vrijheid bevochten door te overleven. Daarmee confronteerde ze mij met alles wat ik wél te verliezen heb, mijn onvrijheid.”

Agnes in Egmond aan Zee

Ze zit nu twee jaar bij Agnes in Egmond aan Zee. Op een gegeven moment vond ze het welletjes en wilde ze terug naar een stuk gemeenschap.

Ondanks het feit dat ze geen hobby's heeft (daar had ze nooit tijd voor) is haar dag nog goed gevuld met bidden, koffiedrinken, lezen en het bijhouden van haar contacten. Ze heeft bijna iedere dag aanloop uit Amsterdam. Ook haar familie ziet ze geregeld, ze wonen niet ver uit de buurt. Ze babbelt graag met de mensen bij Agnes, maar ze vindt ze wel erg oud... Vaak wordt ze door (vaak jonge) vrienden uit Amsterdam opgehaald voor een uitstapje, waar ze niet altijd even veel zin in heeft. Ze vindt het wel heerlijk om met jonge mensen om te gaan.

Levensbeschouwingen

Ze wil niet in herinneringen blijven hangen. Daarom heeft ze nooit foto's van vroeger bewaard.

Ze vindt het totaal niet van belang wat voor werk je doet in je leven. De contacten in je werk, die zijn belangrijker dan het werk zelf. Ook is het belangrijk wat je nalaat als je er zelf niet meer bent. Zij heeft altijd geprobeerd iets door te geven, bijvoorbeeld inspiratie.

Wat ze heel belangrijk vindt in het leven is dat je jezelf durft te zijn, dat maakt vrij. Je hoeft geen ander te zijn of je mooier voor te doen dan je bent. Door jouw vrijheid kan je echter ook mensen kwijtraken die zich hierdoor bedreigd voelen. Of doordat ze jaloezie ontwikkelen. Iedereen heeft ook zijn eigen stuk eenzaamheid, wat helemaal niet negatief hoeft te zijn. Daardoor kan je dingen ook loslaten en in jezelf komen.

Ze vindt het leven nog steeds een feest, al is het soms wel een moeilijk feest. Dat moet je uitbuiten! Soms krijg je een ander daar niet in mee en blijven ze in angst leven. Ze zijn bang zichzelf tegen te komen en ze schrikken als ze erachter komen wie ze werkelijk zijn. Daarom lopen ze met een masker. We zijn te afhankelijk van hoe mensen over ons oordelen. Veel mensen zijn ook altijd op zoek naar drama's. Ze zouden moeten accepteren wie ze zijn. Als je jezelf bent laat je het wel om over anderen te oordelen. Waar haal je het recht vandaan om dat te doen?

Ze wil haar leven hier in Agnes graag goed afsluiten, dat vindt ze heel belangrijk. Ze wil als vrij mens sterven, zonder ballast. Ballast hoort ook bij het leven en het breekt je. Zij is ook niet helemaal heel maar ook niet helemaal gebroken...

Zusters na 58 jaar weg van de Wallen in Amsterdam

vr 29 jan 2010 | 08.20

De laatste vijf zusters augustinessen van Sint Monica verlaten op 1 februari de Amsterdamse Wallen. Dit

vertelden zij gisteren op televisie in de actualiteitenrubriek Eén Vandaag.

De augustinessen van Sint

Monica, ook wel bekend als 'de zusters van de Warmoesstraat', verhuizen naar Utrecht. Het klooster wordt verkocht. Daarmee komt een einde aan 58 jaar aanwezigheid in de rosse buurt van Amsterdam, tussen de prostituees, seksbazen, verslaafden, studenten en beurshandelaren, naast hotel Krasnapolsky.

In het hart van de hoofdstad hebben de augustinessen willen tonen dat er, in de woorden van zuster Renée van Dijck, "meer tussen hemel en aarde" is dan "commercie, seks en toerisme". Beurshandelaren die de hele dag alleen maar naar cijfertjes kijken noemt zuster Renée in het AVRO-programma Eén Vandaag "even arm als de dames op de Wallen".

Hr. (George) Hooijschuur – 18 oktober 1930

Ondanks zijn 81 jaar ziet hij er nog jong en vitaal uit. Hij is echter verdrietig, want hij heeft zijn hondje vorige week moeten laten inslapen. Hij woont pas vanaf januari 2012 bij zorgcentrum Agnes. Je mag daar je huisdier mee naartoe nemen maar als het overlijdt mag je geen ander dier meer aanschaffen, dat zijn de regels. Voordat hij hier kwam woonde hij zelfstandig in Medemblik.

Fries bloed

Hij is geboren in Leeuwarden en opgegroeid in Franeker. Daarna heeft hij gewoond en veel gewerkt in Noord-Holland. Voor zijn werk moest hij ook vaak naar Schier. Hij werkte in de wegebouw en bestrating.

Twee echtgenotes, twee dochters en een zoon

Hij is twee keer getrouwd geweest. Zijn eerste vrouw was half Indisch. Ze is in 1939 geboren. Haar ouders (Nederlandse vader, Indische moeder) hebben zich na de oorlog in Nederland gevestigd en in 1976 heeft hij haar ontmoet. Haar vader was geen Indischman, hij heeft destijds in een Jappenkamp gezeten en moest aan de Birma-lijn werken. Omdat hij beroepssoldaat was, was er geen tijd voor trauma's. Hij moest na de oorlog weer meteen aan de slag in het leger, weer naar Indië... Hij is toch nog behoorlijk oud geworden, dik in de

V.l.n.r.: zijn eerste en vervolgens tweede echtgenote en zijn zuster

zeventig. Haar moeder is in de negentig geworden.

Hij is 70 jaar met zijn eerste vrouw getrouwd geweest, tot ze overleed aan kanker. Hij heeft twee dochters en een zoon met haar gekregen. Je kan zien dat ze ook allemaal een beetje Indisch bloed hebben. Ze hebben allebei goede banen, de oudste heeft zelfs een eigen bedrijf in Overijssel waar ze leiding moet geven. De jongste werkt nu niet meer, zij deed o.a. boekhoudingen op kantoor.

Met zijn zoon heeft hij momenteel weinig contact.

Zijn drie kinderen

Samen met zijn twee dochters

Zijn vrouw moest het Indisch kokkerellen in het begin nog van haar moeder leren. Thuis hoefde ze namelijk nooit te koken. En toen ze getrouwd waren aten ze ook vaak gewoon Hollandse pot, dat was veel minder werk...

Samen voor het eerst in Harlingen

Verloving in 1959

Trouwdag in 1960

Trouwdag in 1960

Zijn tweede echtgenote kwam uit Groningen. Hij heeft haar op latere leeftijd in Medemblik leren kennen, hij heeft daar ook jarenlang met haar gewoond. Ook zij werd, toen ze al in de zeventig was, geveld door kanker. Met haar had hij geen kinderen. Ze was al weduwe toen ze elkaar ontmoetten en ook zij had al kinderen. Hij heeft nog steeds goed contact met haar zoon. Ze had een groot aantal broers waar hij goed mee overweg kon. Een aantal van hen zat ook in de bestrating.

Opknappen oude vrachtschepen

Gevaren heeft hij alleen hobbymatig. Hij kocht vaak en knapte vaak oude vrachtschepen op om er vervolgens mee naar Friesland, Overijssel en Groningen te varen. Het schip op de foto is wel 74 meter lang. Daar hoefde je toen geen vaarbewijs

voor te hebben, het zat net onder de maat. Zijn laatste schip droeg de naam 'Zuidhollandse Bok' (bok betekent vrachtschip). Je kon overnachten en wonen op zijn schepen. Hij heeft er het meest met zijn tweede vrouw op gevaren, vooral op het IJsselmeer, nooit op zee. Met zijn eerdere boot (waar hij ook met zijn eerste vrouw op voer) is hij ook over de Waddenzee gegaan waarbij soms Schier werd aangedaan. Ze hebben ook veel gezeild.

Oorlog

Hij heeft nooit in de oorlog hoeven werken. Hij was toen nog maar 14 jaar, dus nog te jong. In Harlingen (waar hij toen woonde) zaten toen wel veel Duitsers. De Engelsen vlogen erom heen. In Leeuwarden lag een groot vliegveld van de Duitsers en er werden veel luchtgevechten boven Friesland uitgevochten. Hij zag ze soms naar beneden storten en is ook wel eens gaan kijken. Om kogels te zoeken die hij dan bewaarde. Maar je kwam niet overal bij, alles was afgezet. Hij heeft nooit hoeven onderduiken, hij was na de oorlog net 15 jaar oud. Hij weet nog wel dat hij dankzij zijn leeftijd nooit een Ausweis nodig had om de brug in Harlingen te mogen passeren. Zijn zuster moest er wel een hebben. Zijn vader hoefde evenmin onder te duiken. Die zat namelijk bij de wegebouw en die mensen hadden de Duitsers hard nodig hier. Ze kregen zelfs een vergunning zodat ze niet in Duitsland te werk gesteld konden worden.

*Vader en moeder Hooijschuur
(zijn eigen ouders)*

*Vader en moeder Haanraads
(de ouders van zijn eerste vrouw)*

Eigen wegebouw- en bestratingsbedrijf

Hij heeft altijd zijn eigen bedrijf gehad en heeft nooit het bedrijf van zijn vader overgenomen. Zijn vader werkte altijd bij grote aannemers. Hij kon eigenlijk nooit zo goed leren op school, dus is hij eerst naar de ambachtsschool gegaan. Daarna heeft hij veel bestratings-klassen in Noord-Holland gedaan. Hij bleek een goed vakman te zijn. Hij kon zijn mond gebruiken en goed rekenen. En vervolgens is hij samen met zijn broer terug naar Friesland gegaan waar ze samen jarenlang (tot aan 66^e levensjaar) het bedrijf "Gebroeders Hooijschuur" hebben gerund. Hij is een harde werker, zijn broer wat minder en dat gaf wel eens wat strubbelingen. Ze hebben dan ook totaal verschillende persoonlijkheden, ook qua uiterlijk lijken ze totaal niet op elkaar. Zijn broer was vijf jaar ouder en had de HTS afgerond. Ze zijn ook niet samen opgegroeid, want zijn broer zat buitenshuis op school, in een soort internaat. Zijn broer hield niet zo van hard werken en hij juist wel! Hij moest dan ook altijd op zoek naar nieuwe klussen als ze even niets te doen hadden, zijn broer leunde dan lekker achterover. Hij zat bij allerlei wegebouw-verenigingen waar hij veel moest vergaderen. Hij vond echter dat zijn broer de kantjes ervan af liep. Het bedrijf liep echter erg goed. Toen ze personeel in dienst hadden werd het fysieke werk wat minder, maar hij hielp altijd wel mee. Hij was eigenlijk een soort opzichter. Zijn echtgenotes hebben allebei nooit gewerkt.

Achteraf heeft hij spijt dat hij zich, op aanraden van zijn vader, samen met zijn broer in Friesland heeft gevestigd. Hij denkt dat hij hierdoor zijn schepen achter zich verbrand heeft. In Noord Holland had hij het helemaal voor elkaar en de relatie met zijn broer verliep soms wel erg stroef. In Friesland heeft hij kinderen gekregen en er

was eigenlijk geen weg meer terug. Zijn broer is inmiddels overleden, hij is 82 jaar oud geworden.

Nieuwe klus die de krant gehaald heeft: De bunker Schier krijgt een grote beurt. Hij staat hier zelf bovenop de bunker

Brokken aan 'holder, knik kapot

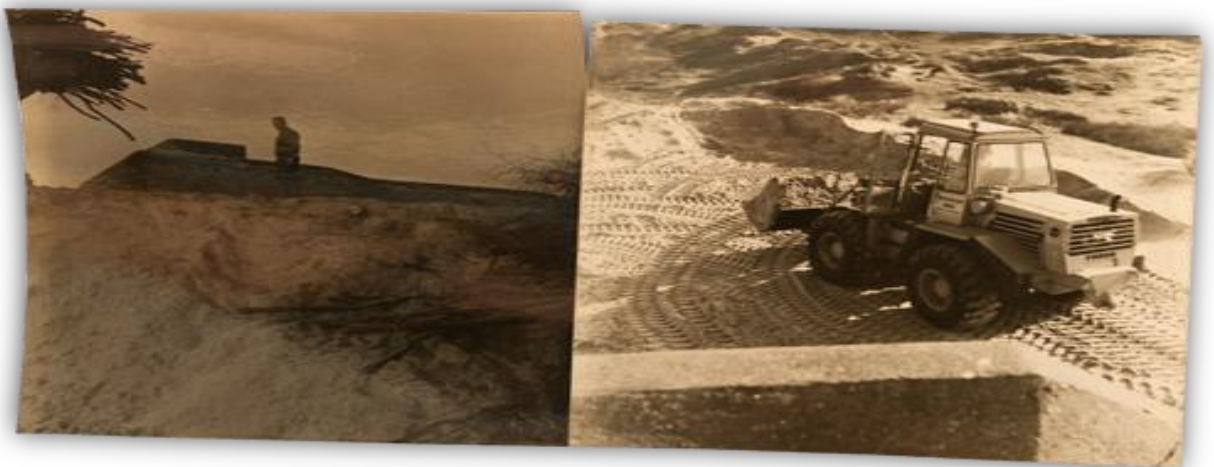
Hoe warm het was in 1976

Zijn broer kwam af en toe ook eens kijken hoe het ermee stond

Brokken aan 'holder', knik kapot

Karrepad voor aanbrengen klinkerbestrating

Hobby's

Hij zet nu bootmodellen in elkaar. Dat gaat nu wat lastiger nu hij niet meer zo'n vaste hand heeft. Aan de muur hangt een worst te drogen. Niet voor de nonnen maar om zelf op te eten!

Frans Storm (oud-zeeman) - 1942

Eens zeeman, altijd zeeman

Hij lijkt voor geen meter op zijn meer dan twee meter lange en behoorlijk forse broer Jan, die één verdieping lager woont bij Prins Hendrik. 'Big John' (zoals ze hem in Canada noemden) is zoals hij vertelt in staat om drie hamburgers achter elkaar te verorberen. Hij krijgt de knopen van zijn overhemd niet eens meer dicht... Bij Prins Hendrik schrokken ze zich rot toen ze zich realiseerden welk formaat bed ze voor hem moesten aanschaffen. Dat hij zelf zo mager en een stuk kleiner is komt volgens hemzelf door het feit dat hij een oorlogskind (in de oorlog geboren) is. Hij is zelf 70 jaar oud, zijn broer Jan Rudolf (J.R. noemen ze hem hier) is zes jaar jonger dan hij, 64 jaar dus. Het zeemansbestaan stempelde hun leven, daarom brengen ze hun laatste jaren door in zorgcentrum Prins Hendrik. Voor bejaarde zeelieden. „Waar kun je beter zijn?”

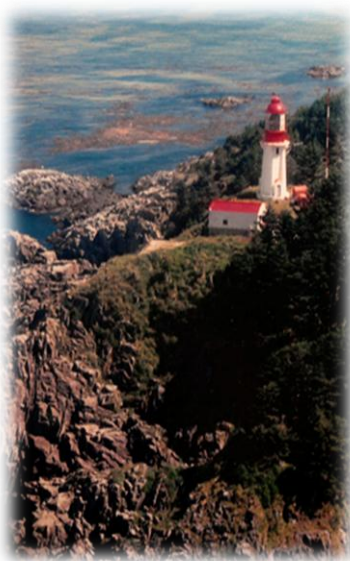
Handig is hij altijd geweest. Daarvan getuigen de door hem in elkaar geknutselde modellen van zeewaardige zeilboten, die een plaats kregen in zijn woon- en slaapkamer.

Op andere dagen rijdt de bewoner van het Egmonds zorgcentrum Prins Hendrik om deze tijd op zijn elektrische booster-scooter door de omgeving. „Ik ga vaak naar de zee. Die blijft trekken. In de familie zat het zeemansbloed al. Zijn vader was stuurman evenals broer Jan.

Tatoeages maken zeeman pas zeewaardig

Zijn armen en borst zijn getekend voor het leven met tatoeages. Allemaal kleine kunstwerkjes: uitingen van geloof, bijgeloof en symboliek: een doorboord hart, een anker, een wulpse dame en een adelaar verhalen als blijvende onderhuidse souvenirs over bevaren zeeën, bezochte havens, bijgeloof en eenzaamheid. Zoals hij het zelf zegt: 'Een zeeman zonder tatoeage is als een schip zonder drank: niet zeewaardig.' Na het aan wal gaan, kwamen zeelui weer aan boord. Ze dronken zich een stuk in de kraag, bezochten prostituees en lieten zich tatoeëren. Een paar tatoeages heeft hij zelf gezet, met Oost-Indische inkt. Hij gebruikte opium ter verdooving.

Vuurtorenwachter op eilandje in British Columbia

Zijn vader was vuurtorenwachter op een eilandje genaamd Langara Island, iets ten noorden van de Queen Charlotte Islands in British Columbia. Daar heeft hij zijn jeugd doorgebracht (hij was 9 jaar toen hij daar woonde), maar is wel in Nederland geboren. Hij heeft, net als zijn broer, nog steeds een Canadees accent. Zijn vader was stuurman van beroep. Hij voer op Nederlands Indië en vervoerde vluchtelingen. Hij kreeg genoeg van het oorlogsgeweld en vertrok naar Aruba met zijn gezin. Hier kreeg hij een baan als verkeersleider op een vliegveld. Maar ook hier kreeg hij na er vijf jaar gewoond en gewerkt te hebben genoeg van de kokosbomen. Hij had gehoord dat ze in Canada wel Nederlanders konden gebruiken (vooral boeren). Maar ook een gediplomeerd zeeman zagen ze wel zitten. Hij

werd aangesteld als vuurtorenwachter op een piepklein eilandje genaamd Langara Island in British Columbia. De hele familie ging mee. Er waren geen supermarkten daar, er was eigenlijk helemaal niets. Je moest je voedsel zelf vangen en/of verbouwen. Ze visten er veel en gingen twee keer per jaar de bergen in om er patrijzen en herten te schieten. Toen hij 14 jaar oud was ontmoette hij er een prachtig, Indiaans meisje. Hij was nog enorm bleu maar wist toch van wanten en haar te versieren.

De locatie van de vuurtoren op het eilandje in Canada

Hier met zijn ouders en broers/zussen in Canada (Frans geheel rechts)

Terugkeer naar Nederland en overlijden vader

Ze hebben negen jaar op het eiland gewoond. Toen zijn vader hartproblemen kreeg besloot het gezin om naar Nederland terug te keren. Het hele gezin, behalve zijn vader (die mocht niet vliegen vanwege de combinatie van de luchtdruk en zijn hartproblemen) vloog met een propellervliegtuig van Vancouver terug naar Amsterdam. Zijn vader moest met de trein van Vancouver naar Montreal, vanwaar hij met de boot zou overvaren naar Rotterdam. Zijn vader heeft Montreal echter nooit levend bereikt, zijn hart heeft het onderweg begeven. Hij heeft zijn gezin nooit meer teruggezien en zij hem evenmin. Hij werd slechts 58 jaar oud. Van twee pastoors die ieder jaar bij het gezin langskwamen in een poging hen te bekeren kreeg hij in Vancouver een zeemansgraf. Ze voeren zijn lichaam uit met een schip dat de naam Thomas Crosby droeg.

En toen zat het gezin dus in Amsterdam, zonder vader! Hij was toen 15 jaar oud. Hij moest wachten tot hij 16 jaar was, voordat hij kon gaan varen. Dat wilde hij graag. Hij kon in Nederland namelijk niet goed meer aarden na zijn Aruba- en Canada-avonturen.

Eindelijk varen...

Toen hij eindelijk mocht varen is hij begonnen als 'bakzeun'. Dat was een soort 'ketelbinkie', maar je moest ook bedden opmaken en ander dankbaar werk verrichten in de bemanningsmess. Hij verdiende hier slechts fl. 50,- per maand mee, maar ja, je moest nu eenmaal omdraaien beginnen. Omdat hij slim was promoveerde hij al snel naar de 'vetloods' (de machinekamer). Hij moest nu allerlei kleine en grote klussen, zoals het reviseren van motoren en pompen in de machinekamer verrichten. Hij begon er als 'handlanger' (rang in de machinekamer onder olieman) en moest in een moordend heet klimaat in de hete ruimten werken. Hij stonk altijd naar de olie. Toen hij 18 werd kreeg hij weer promotie en werd hij 'olieman'. Dit is een rang in de machinekamer, het hoogst bereikbare voor een schepeling op Nederlandse schepen. Hij liep toen de hele dag met een oliespuitje rond, alle bewegende onderdelen moesten constant gesmeerd worden. Ze moesten met te veel mensen slapen in te volle en te kleine, en benauwde hutjes. Ze maakten lange reizen en dat alles met weinig verlof in het vooruitzicht. Daarna werd hij stoker (rang vergelijkbaar met olieman, maar dan op een stoom- c.q. turbineschip) en ging hij op tankers varen.

Schip aangevallen tijdens Iran-Irak oorlog

Hijzelf heeft eigenlijk vroeger ook nooit vaste woonruimte gehad, omdat hij natuurlijk altijd op zee zat. Hij werkte op een mammoettanker van een Israëliëse rederij en werd betaald in Amerikaanse dollars. Ze vervoerden olie. In 1984, dat was tijdens de Iran-Irak oorlog, liep hun schip op een mijn. De explosie veroorzaakte een enorm gat in de romp. Het schip begon te zinken en hij zat als een rat in de val in de machinekamer. Hij heeft 52 uur lang in de olie rondgedreven in het ruim voordat hij eindelijk de wieken van helikopters hoorde, waarna hij en een groot deel van de bemanning konden worden gered. Een groot

aantal hebben het leven gelaten en zelfs hij, die maar lichte verwondingen had, heeft negen maanden in een ziekenhuis in Eilat door moeten brengen om te herstellen. Zijn werkgever had hem eigenlijk laten vallen en hij kreeg slechts een nieuw paspoort (al zijn bezittingen lagen natuurlijk op de zeebodem) en 100 gulden. Niet eens genoeg voor een ticket terug naar Nederland!

Hij is toen uiteindelijk in het Zeemanshuis in Amsterdam terechtgekomen, waar je vrij goedkoop kon huren. Maar ja, wat moest hij nu gaan doen? Hij ging naar de Sociale Dienst en kreeg allerlei baantjes aangeboden, van hondenoppasser tot manusje van alles. Gevaren heeft hij daarna echter nooit meer.

'In elk stadje een ander schatje'

Hij voer mee in de wilde vaart, de 'Never come back lijn' noemden ze die toen. Je was 6 maanden weg en dan weer 3 maanden thuis. Onmogelijk om een vaste relatie op te

bouwen. Inmiddels heeft hij vier zoons, allemaal van verschillende vrouwen. Een zeeman heeft nu eenmaal 'in ieder stadje een ander schatje!' Een zoon woont in Berlijn, een ander in Israël, de overige twee zijn uit zijn gezichtsveld verdwenen. Hij heeft zich nooit willen binden, hij vindt vrouwen veel te leuk en hij geniet nog steeds van veel vrouwelijke belangstelling.

Hij was en is een 'loverboy'. Hij laat foto's van zichzelf zien uit zijn vroege jaren.

Er verschijnen foto's van een inderdaad knappe en aantrekkelijke man die iedere vrouw om zijn vinger kon winden. Veel foto's heeft hij niet, het zijn voornamelijk pasfoto's in aanmonsterboekjes en paspoorten met enorm veel stempels erin. Hij heeft de hele wereld bevaren, voornamelijk op mammoettankers, waarbij hij vaak in de machinekamer als stoker aan het werk was.

Popeye-look en filmster-ambities

Hij kan de perfecte Popeye-look nadoen en vertelt dat hij ambities heeft om moviestar te worden. Maar hij is een aantal keren flink te grazen genomen. Ze beloofden hem een leuke financiële tegemoetkoming in ruil voor een aantal foto's en een levensverhaal. En als het dan puntje bij paaltje kwam kreeg hij niets. Dan werkte de baas zogenaamd niet mee, of andere smoezen werden gehanteerd. Eén keer heeft hij uit frustratie bijna het filmpje uit de camera van een fotografe getrokken. Daarna is hij eigenlijk bijna niet meer lastiggevallen.

Roken en drinken hoort erbij

Hij is een fervent roker en drinker. Hij rookt wel een hele buil zware shag per dag en de koelstaat staat altijd vol met flesjes bier. Dat leer je wel als je lang op zee zit...

Bos en Lommer en laffe aanval

Hij heeft toen een tijd op het Bos en Lommerplein gewoond in Amsterdam. Hij had er twee schatten van buurvrouwen: een Antilliaanse met vijf kinderen van verschillende mannen en een Surinaamse. Ze vertroetelden hem enorm en brachten regelmatig heerlijke pindasoepjes langs. Hij zag de buurt letterlijk achteruitgaan en het escaleerde toen hij zelf zwaargewond raakte na een laffe aanval van een groep jonge, Antilliaanse straatrovers.

Nadat hij gepind had liep hij terug naar huis en werd hij finaal in elkaar geslagen. Ze sloegen met een met een beugelslot op zijn hoofd en traptten hem waar ze hem maar raken konden. Gelukkig was hij nog zozeer bij bewustzijn dat hij bleef rollen en zijn vitale lichaamsdelen kon blijven beschermen. Maar zijn pols werd dusdanig hard geraakt dat deze volledig verbrijzelde (dat is nog steeds goed te zien). Ze jatten zijn portemonnee en lieten hem hevig bloedend achter op straat. Hij was gelukkig in staat een slagader in zijn nek dicht te blijven knijpen en om hulp te blijven roepen. Na een hele tijd stopte een oudere man op een fiets die gelukkig een mobieltje bij zich had. Hij belde meteen 112 en hij werd met de traumahelikopter afgevoerd naar het ziekenhuis. Daar kregen ze slechts 10 dagen om hem op te lappen, want hij hield het er niet meer uit en wilde naar huis. Dat deed hij ook en thuisgekomen realiseerde hij zich dat hij eigenlijk niets kon met zijn verbrijzelde pols, waar nu een heel hekwerk omheen zat. Maar zijn lieve buurvrouwen vingden hem goed op en zorgden voor hem, net zolang tot hij dat zelf weer kon.

Hij woont nu 9 jaar bij Prins Hendrik en het bevalt hem eigenlijk niet zo goed tussen die 'oude' mensen. „Ze zeuren zoveel over ziektes...”

'Shoot them!'

Zijn zus woont nog in Canada. Hij ging er weleens op vakantie. Ook zij moet nog steeds veel moeite doen voor haar boodschappen. Ze moet ze met de kano gaan halen...

Al het wild dat hij er zag wilde hij schieten, hij zag overal biefstuk in. Maar zijn zwager had nog nooit een geweer vastgehouden, tot zijn grote ontsteltenis... Toen hij zelf in Canada woonde schoot hij er van alles. Ook de 'wild goats', waarvan nog een poster prijkt op zijn kamer. Nu schiet hij met elastiekjes muggen dood. Hij mist nooit maar wil geen bloedvlekken meer op zijn behang. Dus nu drijft hij ze maar de badkamer in en doet de deur dicht.

Met broers en zussen (Frans links en broer Jan is de 3e van links)

Als jonge Adonis

Darkroom

„Wil je foto's van me maken in mijn darkroom?" vraagt hij out of the blue. Hij houdt van provoceren en shockeren en vindt het geen enkel probleem om te poseren op iedere manier die je hem maar voorstelt.

Hij zet koffie en realiseert zich dat hij maar twee koffiebekers heeft. Hij moet er dus eerst een afwassen. Zelf neemt hij een biertje, de 3 zit al in de klok tenslotte...

Hij houdt van goeie muziek en heeft een heel collectie CD's liggen. „Ik ben een ouwe rocker" zegt hij en zet iets op van 'Van the Man' (Van Morrison). Aan de muur prijkt van alles, je kijkt je ogen uit. Van natuurfoto's in Canada tot pornosterren.

